

MŰFIZETÉS

HELYBEN:
Egy óra 24 korona.
Egy óra 2 korona.

VENKÉN:
Egy óra 28 korona.
Egy óra 2 k. 40 f.

BERDETÉSEK:
6-hasábos pott sor egyszer 20 M.
minden levélkezéskor 16 M.

Nyitár sor 40 M.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 131.

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Péntek, október 10.

Mai számunk főbb közleményei:

Vesérsikk: Az aradi püspökség.
A „cseh Barabás.”
A vihar epilógusa.
Javítások a huszárlaktanyában.
A megsértett főpolgármester.
Új állások a megyén.
Kossuth levele és a király.
Hercegi kereskedő-cégek.
Egy orosz nagyherceg regénye.
Agyonlőtt ügyvéd.
Cenzura a vidéki színpadokon.
Elvisszik az aradi garnizont.
A honatyák gyomra.
Letartóztatott kereskedő.
Tárca: Inkognitóban. Irta: Gottler Lajos.
Csmernok: Jegyzetek az aradi vár ostromáról. Irta: Galsai Kovács Ernő.

Az aradi püspökség.

Budapest, október 9.

Az *Aradi Közlöny* keddi számában érdekes cikk jelent meg az aradi román püspökválasztással kapcsolatban arról a tervről, amely szerint idefent a minisztériumban elintézni akarják a megválasztott püspök megerősítésének kérdését.

E tudósítás folytán igyekeztem értesüléseket szerezni a minisztériumból az ügy állásáról, alig volt azonban közügy napirenden, a melyet ennél jobban titkoltak volna, jöllehet a közönség hónapok óta várja a szentesítő királyi döntést a választásról.

Az tény, hogy az *Aradi Közlöny* keddi tudósításának az a része, a mely *Golu-*

chowszky Agenor gróf külügyminiszter beavatkozásáról, a *Szell* Kálmán miniszterelnök elhamarkodott ígéretéről és *Wlassics* Gyula kultuszminiszter erélyes ellenállásáról szól, *mindenben megfelel a valóságnak.* Sőt tény az is, hogy *Urbán* Iván főispánt és *Institoris* Kálmán aradi polgármestert, akik tegnap lelencházi ügyekben a belügyminisztériumban jártak, *meghallgatták ebben a kérdésben,* ha mindjárt nem is lehet azt állítani, hogy direkt ezért hívták őket fel.

Nem lehet azonban igaz tudósításunknak az a része, amely szerint *Mangra* Vazul megerősítése, vagy a választás megsemmisítése most már kizárólag Arad-megye és Aradváros e két vezetőjének véleményétől volna függővé téve. Nem lehet igaz azért sem, mert mindkét irányban sokkal erősebb és hathatósabb befolyások érvényesültek, semhogy azok egyikét is az aradi főispán és polgármester állásfoglalása megdönthetné.

A miniszterelnökségnél tegnap tényleg meghallgatták *Urbán* Iván főispánnak és *Institoris* Kálmán polgármesternek véleményét *Mangra* ügyében, de hogy az ő kijelentéseik döntő hatással lettek volna a megerősítés kérdésében, arról a minisztériumban mit sem tudnak. Ez nem valószínű még annak dacára sem, hogy itt Budapesten erősen terjed az a hír, hogy *Mangrát* megerősítették.

Illetékes helyen tehát mit sem árulnak el az ügy állásáról. Annyit *megbiz-*

ható helyről szerzett értesülés alapján írhatok, hogy az aradi főispán és az aradi polgármester véleménye *nem volt egymással harmóniában* s a vélemények egyike *nem tartalmazott határozott indokokat a megerősítés ellen.* Az volt ugyanis a vélemény, hogy *Mangra* megerősítése közvetlenül a püspökválasztás után semmi körülmények között sem lett volna teljesíthető, miután abban az időben a *Mangra* ellen állást foglaltó sajtó és a megválasztott püspök ellenségei ugyancsak lelkiismeretesen elevenítették föl *Mangra* viselt dolgait, politikai multját, stb.

Azóta azonban kissé elcsendesült a vihar s a *Mangra megválasztása,* ha püspöksége nem is, valamennyire átment a köztudatba. Annyi hír jelent már meg a püspökválasztás óta a megerősítés ellen és mellett, hogy már nem banná a közönség a megerősítést sem, csak legyen valami a félig gazdátlan püspöki székekkel.

A másik vélemény — úgy hallom — határozottan állást foglalt *Mangra* megerősítése ellen, bár — hangsúlyozom — az előbbi sem kívánta azt. A jelekből egyébként azt veszem ki, hogy a megerősítés még jó ideig késhetik. Az aradi vezetőférfiak meghallgatása tehát nem döntötte el, hanem csak irányította némileg a püspöki szék kérdését.

Eddig szól budapesti tudósítónk értesülése.

Hozzáfűzzük a tudósításhoz egyuttal,

TÁRCA

Inkognitóban.

Irta: Gottler Lajos.

I.

Gere Horváth Mari nagy szerencsét csinált. Amikor bokorugró szoknyában, két varkocsba vont leeresztett barna hajával, piros csizmában fölkerült falujából a fővárosba, alig volt tizenhat esztendő. A vasutnál ragyás Tuba Klári várta. Mert, hogy egyfalusiak voltak. A Klári már öt év óta szolgált Pesten és nagyon kikapasztalt perszóna lett belőle. Szívesen vette pártfogásába a kis Marit. Együtt mentek el a körútra a cupringhez. Marinak igen jó dolga akadt. Egy gazdag bankárné fogadta meg a gyermekek mellé. Mikor aztán a legidősebb leány férjhez ment, Marit magához vette szobalánynak. Minthogy azonban könnyen tanult és nagyon kicsiszolódott azalatt a négy év alatt, a fiatal asszonytól egy grófi helyre került komornának. Csillagkeresztos dáma volt az asszonya. Innen már csak egy lépés volt a mostani helyéig.

Gere Horváth Mari ugyanis, a csillagkeresztos dáma ajánlatára, az udvarhoz került. Bizony. A fiatal Julia Immaculata főhercegnőhöz fogadták meg első komornának.

Ilyen szerencsése van egynémely szegény leánynak.

II.

Ugy történt, hogy egy szép nyári délután (a sejour éppen Budán volt) Julia Immaculata főhercegnő nagyon unta magát. Selyem kárpittal bevont boudoirjában ásitva ült a hintaszékben. Egyet gondolt és becsöngette az első komornát.

Mari bejött. Mari nem viselt bokorugró szoknyát, sem piros csizmát. A haja sem volt két copfba fonva. Kacér fehér főkötő volt a fején, fekete szövet-ruhája és fehér köténye volt, kivágott lakcipőjéből meg selyem harisnya kandikált elő.

Illedelmesen megállt az ajtóban.

— Parancsol, Fenség!

— Oh! Mari! én szörnyen unom magam.

Nagyon unalmas itt minden.

Mari kérdőleg nézett a kis szőke hercegkisasszonyra. Az meg idegesen folytatta...

— Mit nézel rám olyan csodálkozva? Talán te nem unod magad? Egész belé sápadt már arcod ebbe az unalmas udvari életbe. Azelőtt sokkal pirosabb voltál. Maholnap olyan fehér lesz az arcod, mint az enyém.

— Oh! Fenség!

— Oh! Fenség! ... oh Fenség! Te sem tudsz már egyebet, mint oh Fenség! Azelőtt legalább tudtál mulatságos dolgokat beszélni nekem a te életedből, a faludról, meg ragyás Tuba Kláriról. Most már semmit sem tudsz. Maholnap olyan unalmas leszel, mint a főudvarmesternőm.

Mari elmosolyogta magát.

— Ha parancsolja fenség ...

— Gyere ide.

Mari odament és leült a kis szőke hercegkisasszony lábaihoz a zsámolyra. Alig volt egy-két év különbség köztük. Az egyik filigrán, szőke, légies teremtmény, a másik egészséges barna-piros, nagy darab fehér-cseléd. Mari volt az idősebb.

Es a főhercegnő unszolására elkezdett beszélni neki az ő kicsiny falujáról. A délibábos, aranykalászos rónaságról és azokról a jó falusi emberekről, akik közt született és felnévelkedett.

A hercegkisasszony álmadozva hallgatta. Egyszer aztán közbeszólt:

— És most beszélj valamit arról, amikor feljöttél Pestre szolgálni.

— Az már egész más élet volt.

— De azért jobb volt, mint a mostani.

Ugy-e?

— Hiszen nekem itt sincs semmi bajom. A hercegkisasszony elgondolkozott.

— Aztán mondd csak ... Mari. Izé ... szereted soha se volt?

Mari lesütötte szemét s könnyedén elpirult.

Julia Immaculata szeretettel hajolt fölé.

— No, ne szégyeld magad. Beszélj őszintén. És megsimogatta szép barna haját.

Mari lesütött szemekkel válaszolt.

— Volt fenség.

ami Mangra megerősítése ügyében ma Aradon történt.

Mangra Vazul hívei mind hangsabban türelmetlenkednek ama késelem miatt, melyet a püspöki megerősítés körül tapasztalnak.

E türelmetlenkedés folyamánya volt az a titokzatos, zárt ülés, melyet a gör. kel. román szentszék ma a püspöki aulában tartott.

Bármennyire titkolták is azonban az ülés célját és lefolyását, annyi kiszivárgott, hogy a szentszéki tagok a zsinat egybehívását készülnek keresztülvinni, mely aztán teljes nyomatékmal szólítsa fel a kormányt, hogy a megerősítés körüli huzavonának mielőbb vessen véget.

Hogy a zsinat egybehívása, amit most püspök hiányában az érseknek kellene véghezvinni, keresztülvihető lesz-e, nem tudjuk, sőt nem is hisszük. De föltéve, hogy igen, akkor is példátlan vakmerőség lenne a szinódustól lekértet felszólítást intézni a magyar kormányhoz, mely a maga nemében van legalább is annyira szent és sérthetetlen, mint a románok egyházi autonómiaja.

Meg vagyunk győződve, hogy a szokatlan eset bekövetkezésekor a magyar kormány a legerélyesebben fog tiltakozni ama merészség ellen, melylyel Mangra hívei „kötelességének teljesítésére” figyelmeztetik.

A kiegyezés. A kiegyezési válság még egyre tart, s Széll Kálmán még mindig őzi a titkot, hogy micsoda megállapodásokra jutott eddig a két kormány és micsoda nehézségek miatt szakadtak meg a tárgyalások. Annak magyarázatául, hogy Bécsben legutóbb Széll miért nem értekezett Körberrel, ma Bécsből azt az indokolást jelentik, hogy a két miniszterelnök nem találkozhatott azért, mert Körber éppen rövid idővel Széll elutazása előtt volt audiencián a királynál. Ugy bírlék különben, hogy az alatt a szünet alatt, melyet a képviselőház a kolozsvári Mátyás-ünnep miatt október 11-től 15-ig tart, Széll Kálmán — aki már

hétfőn reggel visszaérkezik Kolozsvárról — nyilván alkalmat fog találni arra, hogy Körberrel újból tanácskozzék Bécsben.

A reichsrath egybehívása. A bécsi hivatalos lap a következő kéziratot közli:

Kedves Körber dr! Indítatva érzem magam arra, hogy a birodalmi tanácsot tevékenységének újrafelvételére végezt 1902. évi október 16-ára összehívjam és meghagyom önnek, hogy ennek értelmében a további intézkedéseket megtegye.

Bécs, 1902. október 8.

Ferenc József s. k.

Körber s. k.

A „cseh Barabás.”

(Bécsi hang a parlament megnyitására.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 9.

A *Neue Freue Presse* holnap Aradra érkező száma, — mint Bécsből jelentik — a magyar képviselőház tegnapi viharos üléséről s ezzel kapcsolatban a kiegyezésről a következőket fogja közölni:

Ha, mint a latin közmondás tartja, vigasztalónak mondható, ha a szerencsétlen embernek a szerencsétlenségben társai vannak: akkor Körber miniszterelnök vigasztalhatja magát azzal, hogy a magyar képviselőház tegnapi első ülése közte és Széll Kálmán között teljesen helyreállította a paritást. Mert az üléskezdet világosan megmutatta, hogy Széllnek is megvannak a maga cseh-jei, ha magyarul beszélnek is.

Az első, ami ebben az új parlamentben, melyet a magyar nemzet magának épített, tegnap történt, egy drámai viharjelenet volt, a milyent az ifjú cseh klub legügyesebb rendezői sem tudnak élénkebben és mozgalmasabban nyelbe ütni — és az első, amit az új díszteremben a magyar miniszterelnök fülelhez jutott, az obstrukcióval való fenyegetés volt.

— Nincs az a hatalom, — kiáltott neki Barabás, mely képes volna ebben a parlamentben keresztülvinni a kiegyezést, — és az ellenzék zugó éljen-ei kísérték ezt a sokatmondó ígéretét.

Eznek a rombolási programnak a motívumai is hasonlóak a csehekéhez. Ha a belső hivatalos nyelv és a brünni cseh egyetem ügye Pacak urnak elegendő okot szolgáltatnak, hogy

a még meg nem született kiegyezésre halalt esküdjön, ép úgy elegendőnek találja Barabás is azt a tényt, hogy a tengerszem ügyében a bíróság Magyarország ellen döntött, és hogy Széll Kálmán nem vett részt a Kossuth-ünnepen.

Barabás beszédének ugyanolyan a logikája, mint a milyen a gondolatmenete Pacak misedroyi levelének. Minthogy a magyar parlamentben obstrukcióra ép oly kevésbé hiányzik példa, mint az osztrák parlamentben, nincs is rá ok, hogy a magyar Pacakot politikailag másként értékezzük, mint a cseh Barabást. Röviden, a párhuzam megvan és most dualisztikailag szétválasztott monarchiánk valamennyi ellensége örömtáncot járhat.

Hogy lesz-e obstrukció, azt természetesen nem lehet úgy előre megmondani a magyar ellenzéknek, mint a csehnél. A bizonytalan érzelmi politikának a düh forrongásában előretörő hajtsái ép oly gyorsan leszáradnak, mint a hogy keletkeznek. Abban is hasonlít a lajhántuli obstrukció a lajháninéhoz, hogy megfelelő kezelés mellett nem gyógyíthatlanok és különösen miniszteri közeledés iránt fogékonyak. Azonban lehet a fenyegetés komoly vagy nem, a hangulat imponderabilitásra nincs jelentőség nélkül és a kiegyezési tárgyalásoknak tudvalevőleg most is örömtelen állapotára javulással semmi esetre sincsen.

Nem lehet tévedni, hogy a magyar miniszterelnök aki azzal a kijelentéssel ment el Bécsből, hogy az osztrák kormány iránt való előzékenységének a végére jutott már, a szélsőbal áltai adott előlökés után, melyet különben is csak igen nehezen tudott visszaverni, áthidaló indítványokra még kevésbé lesz hajlandó, mint eddig volt. Nem azért, mert az ellenzék kijelentette, hogy „akármilyen kiegyezést” nem fogad el, vagy mert azt követeli, hogy a kormány azonnal hagyja abba a tárgyalásokat. A magyar képviselőházban az ellenzék álláspontja mindig befolyással van a többség álláspontjára, különösen, ha az Ausztriával való viszonyra vonatkozik. A többség nem osztja az ellenzék álláspontját, de bizonyos távolságban mindig közeledik hozzá.

A szélsőbal programjának a szabadelvűpárt nem veti magát alá, de az országban uralkodó hangulat iránt nem közömbös, melyet az ellenzék mindig elő tud idézni, mihelyt a nemzeti hurokat tudja mozgásba hozni. Ha visszatekintünk arra a kifejlődésre, melyet a kiegyezés 1867. óta az önálló magyar vámterület felé mutat, mindenütt megtaláljuk nyomait annak a magnetikus vonzóerőnek, melyet a Kossuthpárt gyakorol a deákista alapon álló többségre. Maga a Széll féle formula, mely jó darabon

— Oh! Ez nagyszerű. És te nekem erről sohasem beszéltél. Mikor volt az?

— A mikor a bankárnál szolgáltam.

— És ki volt az? O is ott szolgált.

— Nem fenség! O a katonaságnál szolgált Huszár káplár volt.

Bizonyos büszkeség vegyült a hangjába.

— Huszár káplár volt? És hol találkoztatok?

— A táncban. A külső-kerepesi uton van egy helyiség, a hol vasárnap este a cselédek táncolni szoktak a katonákkal.

— És te is oda jártál?

— Igen.

— És ki volt a gardedamod?

Mari hangosan nevetett.

— Nem kell oda gardedam, fenség.

— Csak úgy, gardedam nélkül mennek oda a lányok? . . . Senki sem ügyel föl rájuk? Hisz az nagyon mulatságos lehet.

A két leány elgondolkozott. A kis szalomban mély csönd volt, csak az aranyozott márvány rokokó-óra ketyegése hallatszott.

— Es . . . mondd csak, Mari. O már azóta kiszolgált?

Mari fősóhajtott.

— Oh! Már régen. Kiszolgált, hazament és megházssodott.

— Te azóta se voltál ott táncolni.

— Nem én, fenség.

— Es nem szeretnél egyszer elmenni?

Mari nem tudta mit feleljen.

— No felelj.

— Tudom is én.

— Te, Mari. Ma éppen vasárnap van. Eredj a táncba, ha akarsz.

Mari habozott.

— Nem szívesen hagynám itt fenségedet.

— Hát, tudod mit, Mari! En veled megyek.

Mari ijedten ugrott fel a zsámolyról.

— De az Istenért! . . .

A kis hercegnő dobbantott a lábával.

— Semmi ellenvetés! Hol vannak a falusi ruháid, amelyeket a multkor mutattál?

— Mindjárt behozom.

Az ajtóból azonban visszaszólt.

— De ha Kázmér Ramiró főherceg ő fensége megtudja, én nem vagyok oka semminek.

— Hozd be a ruhákat!

III.

Az volt csak a mulatság, mikor a hercegnő kisasszony ledobta a fehér crepe de chine pongyolát, melynek csipkéi egész vagyont értek és belebujt a bokorugró szoknyába! Mari is hamarosan felöltözött. Piros csizmát húzott föl, míg a hercegnő fekete félcipőt vett, színes harisnyával. Mind a ketten kendőt kötöttek a fejükre.

Aztán megvárták, míg besötétedik.

A palotából óvatosan kilopódtak s gyalog indultak neki a nagy utnak.

— Aztán ei ne feledd, szölt Julia a Kerepesi-uton, hogy én csak Julcsa vagyok. És tenek k ll, hogy szólíts.

Mari sóhajtott.

— Jaj! Mi lesz ebből?!

— Hát semmi. Jó mulatunk és holnap elfelejtjük az egészet.

Már meszszirol hallották a zenét. A zöld rácsos kerítés körül nagy tömeg ácsorgott.

Julianak nagyot dobbant a szíve és erősen

belekapaszkodott a Mari karjába, a mikor beléptek a kerthelyiségbe, hol a fák alatt, terített asztalok közt nagy volt a népszerűség! A banda húzta szakadásig. Ott táncoltak a cselédek a katonákkal. A ki még nem táncolt, az asztalnál ült és énekelt.

Mari csak úgy húzta maga után a társnőjét.

— Menjünk oda a szalélibe.

A nagy tömegben senkinek sem tűnt föl megérkezésük.

Alig hogy leültek azonban, a fedett, nyílt helyiségben a fal mellé, rögtön akadt gavallér.

Egy jól megtermett, délcég huszárkáplár állott meg előttük. Aztán megsodorta szép fekete bajuszát és oda ment Marihoz.

— Téged még nem láttalak, hugám.

— Régen voltam itt utoljára.

— Hun szógálsz?

— Nagyon kíváncsi rá?

— Nem én, csak úgy kérdem.

— Itt szolgálok a Kerepesi-uton.

— Na hát akkor gyere táncolni!

Julia titokban ijedten kapaszkodott a Mari karjába.

Mari megértette.

— Nem szeretném itt hagyni a barátnőmet. Az ő táncosa még nincs itt.

A káplár fitymálva nézte végig a szőke kis hercegnőt.

— Tán egyfalusiak vagytok?

— Igen.

— Aztán ő nem akar mással táncolni, csak a kire vár.

Julia csodálatos bátorság száilta meg. Örült vágya támadt elhódítani Maritól ezt a

halad a kettéválás felé, nem egyéb, mint kompromisszum a függetlenségi párttal. Az ezen párt által folytatott obstrukció hozta létre, ennek jegyében született.

Mindazonáltal Magyarországnak annyi gazdasági politikai érdeke fűződik a közös vámterülethez, hogy a kritikus pillanatban a ki egyezés ellen intézett előtámadásnak semmiféle közvetlen következményétől tartani nem kell. Az attacknak közvetett hatásai nem fognak kimondani. Az önálló vámterület dogmájához propagandául fognak szolgálni és minden következő kiegyezésnél aránytalan módon emelni fogják a magyar követeléseket, de hogy a mostani tárgyalások, melyek már az aláírásokig meg vannak érve, abbahagyásának, hogy mindkét államot bizonyítatlan gazdasági jövő elé vigyék, ez határozottan eszelen dolog volna.

TÁVIRATOK.

Klerikális erőlködés.

Páris, október 9. Franciaország érsekei és püspökei körlevelet intéztek a szenátorokhoz és képviselőkhez, amelyben annak a reménynek adnak kifejezést, hogy a parlament a lelkiismereti szabadság elveinek megfelelően meg fogja szavazni azokat a kérvényeket, amelyekben 500 kongregáció kér autoritációt. A körlevél megjegyzi, hogy téves az a feltevés, hogy a világi papság külön választja a maga ügyét a rendpapság ügyétől.

A bányász-sztrájk.

Genf, október 9. Tegnap este 224 munkás egyesületi megbízott valanennyi szavazattal négy ellenében kimondotta, hogy azonnal megkezdik az általános sztrájkot. Husz megbízott nem szavazott.

Páris, október 9. Hir szerint Combes miniszterelnök táviratilag utasította a bányász-sztrájkban érdekelt 12 megye prefektusait, hogy tegyék meg mindazokat a katonai intézkedéseket, a melyek ilyen esetekben megteendők.

Páris, október 9. A bányamunkások nemzeti bizottsága felhívást bocsátott ki, a melyben a francia proletariátushoz, és pedig első sorban az ipari- és mezőgazdasági munkásokhoz fordul s azt mondja, hogy a bányamunkások magatartására a bányatársaságok gőgös viselkedése adott okot, akik nem akarnak tárgya-

lásba bocsátkozni a bérminimumra nézve. A bizottság a bányamunkások nevében sajnálja, hogy a francia proletariátusnak magára kell vennie a sztrájk következményeit. Hasonló értelemben fordul a felhívás a kereskedőkhöz, amennyiben sajnálkozással utal azokra a kellemetlenségekre és károokra, a melyek a bérmozgalomból a kereskedőkre hárulnak.

Wilkesbarre (Pennsylvania), okt. 9. Mitchell, a munkásszövetség elnöke, nem akar nyilatkozni Roosevelt elnök ajánlatára adott válaszában tartalmáról. Azt mondja, hogy táviratot kapott 50 bányászgyűlésről, a melyek határozataikban kimondták, hogy az Egyesült Államok egész hadseregével sem fogják a bányamunkásokat munkábaállásra kényszeríthetni. Hasonló célú gyűléseket tartanak most az anthracit-bányák területén.

A vihar epilógusa.

(A képviselőház üléséből.)

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, október 9.

Szürke napirend s szürke kilátások az aranyos Házban. Ennek a szürkeségnek a jegyében indult meg ma a második ülés az új parlamentben. Azaz, hogy jóformán meg sem akart indulni. Almosan gyülekeztek a képviselők, szórványosan szállingózott a karzati publikum is és a ragyogó folyosók tágas méreteiben szinte elveszett az a pár képviselő, ujságíró, a ki ott ödögött.

Az épület labirintusaiban ma is még voltak a nagy eltévelyedések. Karzati látogatók is a képviselők folyosójára vetődtek, keresvén a sok lépcső közt azt, mely a karzatra vezet. Rényi József, a kultuszminiszterium szimpatikus titkára is az aranydiszes folyosón át kalauzolt vagy kétszáz külföldi diákot, kik a velencei kongresszusról jövet, fővárosunkban is kiszálltak s látni kívántak egy eleven magyar országgyűlést. Országgyűlést láttak, de eleven bizony nem. Csak egy percre tért vissza a tegnapi viharok szelid utórezgése.

Borongva nézelődünk széjjel az impozáns ülésteremben: itt zugott tegnap a hatalmas vihar. Itt remegtette meg az amugy is repedezett márványfalakat a vita harcosainak

Aztán megindult a társalgás. A káplár ur vitte a szót. Mindenkihez beszélt, csak éppen Juliára nem ügyelt. A táncosa sem hederített rá. Itt nem voltak főhercegek és főhercegnők. Itt csak férfi és nő volt. S a férfi volt a becsesebb, nem a nő. Julia érezte ezt és le nem vette szeméit a délceg buszárkáplárról, aki észre sem vette őt.

A leányban fölébredt a megsértett aszszonyi hiuság. Irigykedve, szinte dühösen nézett Marira, a ki egész ki volt pirulva az izgalmaktól és boldogan mosolygott a szép magyar fiúra.

Juliának sirás szorongatta a torkát. S hogy a következő tánc elkezdődött, fizettek és megszöktek a helyiségből.

De a káplár előbb megigértette Marival, hogy egy hét múlva is eljön.

IV.

Egy évre rá, Julia Immaculata főhercegnőt Boleszláv Szergiusz nagyherceg vezette oltárhoz. S miközben zúgtak a harangok és a mesés pompájú nászmenet, melynek soraiban királyok, császárok és királyasszonyok voltak, végig haladt a székesegyház ivei alatt, a briliánsokkal ékített, hőselyem ruhába öltözött menyasszony, szorongó szívvel és epedő vágygallyal gondolt arra a nyalka bajuszu szép magyar fiúra, aki őt nem is akarta észrevenni s akinek egy szava sem volt hozzá...

A levegőben tömjénillat szállingózott s az érsek áldólag terjesztette ki karjait az ifju pár fölött...

riadó szava? Itt hömpölyögtek a felgyülemlett keserőségek zugó hullámai?

Ma csönd és nyugalom ígérkezik.

Két alelnök, kilenc jegyző és a háznagy megválasztása: — ez a napirend, a mit még kiegészítenek az elnöki jelentések. Hosszu szavazással kezdődik tehát az ülés, szavazással, melynek eredményét ugyszólván már előre jegyzőkönyvbe is lehet foglalni.

De míg megkezdődik az ülés, nézzünk még körül kissé a folyosókon. Az üléstermet körülölelő négy folyosó közül csak az egyik van fenntartva kizárólag a képviselőknek. Ez a legüresebb. Alig lézeng valaki rajta. A másik három folyosón, a mely az ujságíróknak sem tiltott terület, ott több az élet s szinte látszik az igyekvés, hogy keresnek a tisztelt honatyák valami bizalmas kis helyet, olyat, a melyet az isten a csevegésre teremtett. Ma még nem igen találtak.

Egyáltalán úgy érezte magát a tisztelt Ház, mint az a szegény ember, aki hirtelen meggazdagodván, kicsi egy szobájából fényes uri lakásba került és a tágas sok lakószobájából csak nem találja meg régi viskójának kedves bizalmasságát. No de a gazdagságba, uri módba könnyű beleszokni. Nem kell tehát féltetni a tisztelt honatyákat, sajnálni pedig még kevésbbé.

Az ellenzék kimélete.

Bent a teremben tömörültek ülés kezdete előtt mégis a legtöbben. Farkas János főterembiztos ott sürgött-forgott soraik között és pártkülönbség nélkül osztogatta a szavazó listákat.

Féltizenegy is elmúlt, az üres folyosókon végigcsendült a villamos csengő és bevonult Apponyi Albert gróf házelnök jegyzőinek nagy kíséretével. A hogy felkapaszkodott az elnöki emelvényre, Rákosi Viktor, helyesebben Sipulusz, (mert a humoros Rákosi Viktor az a Sipulusz) még odaröpített feléje egy derüs megjegyzést s így derüs kedvvel foglalta el Apponyi a helyét. A megnyitás után magyarázattal kezdte az elnök:

— Elnézést kérek a tisztelt Háztól, hogy ma a szokottnál később nyitottam meg az ülést, de a költözködés zavarai okozták meg ezt. A jövőre a magam részéről a pontosságot be fogom tartani.

Helyeslő moraj hangzott, de a morajban meglepetésszerűen hangzott az elnök szava:

— Napirend előtt Kossuth Ferenc képviselő ur akar szólni.

Szell Kálmánnak a viharban mondott egy megjegyzését állott fel számon kérni a függetlenségi párt elnöke.

Kossuth Ferenc: Tisztelt Ház! A tegnapi ülésen a miniszterelnök beszédébe olyan nyilatkozat csuszott bele, mely a sajtóban máris félremagyarázásra adott okot. A miniszterelnök azt mondta tegnap, hogy a függetlenségi párt részéről oly heves támadásban részesült, mely — s ezt kimondani nem habozott — éppen ezzel a kormányval szemben a függetlenségi párt részéről nem volt megokolva. Én kijelentem a leghatározottabban a következőket: A függetlenségi pártnak semmi oka sincs a jelen kormányt kimélni, vagy jobban kimélni, mint más kormányt. A függetlenségi párt soha személyek ellen és soha személyekért nem küzdött, hanem mindig elvekért és elvek ellen. Mi tehát a legnagyobb erélyvel fogunk a Széll-kormány ellen is küzdeni. — Kérem a tisztelt miniszterelnök urat, magyarázza ki tegnapi szavait.

Szell Kálmán miniszterelnök: Szívesen válaszolok és szolgállok magyarázattal. Már tegnap Rátkaynak is azt válaszoltam, hogy emli-

derek nagy erős embert. Ennek behatása alatt egész bátran szembe nézett vele és felelt:

— Dehogy nem, csak vigyének.

Csalódott.

A káplár elfordult és egy épp.n arra haladó közhuszárt vállon fogva oda perditett.

— Ehun la! Ocsém. Táncolj evvel a kis lánynyal. Nincs itt a táncosa.

Aztán Marit derékon fogta és oda vitte a táncoló párok közé.

Julia Immaculata egyedül maradt a lovagjával. Nyápic szöke fiu volt.

De azért derékon kapta és vitte magával. Látszott azonban rajta, hogy nem szívből tette. Csak úgy immel-ámmal, kötelességből.

A főhercegnő minden áron iparkodott takust tartani táncosával. Nehezen ment.

Pokoli zaj, meleg és borgöz volt a táncoló párok között. Mari ugyancsak aprózta. De azért ráért közbe biztatóan integetni Juliának, aki irigykedve hasonlította össze táncosát a délceg káplárral.

— Icza de szorri!

Es a sarkantyuk pengtek s a legények kurjongattak.

Hogy vége volt a táncnak, a két lány összekapaszkodott. A két legény nem tágitott mellőlük. A káplár megszólalt:

— Jó volna egy pohár sör. És leültek mind a négyen egy asztalhoz, ahol többen is voltak már.

(A főhercegnő szomszédja a Kohn Mórícák pezstrája volt, aki minden áldott éjszaka megszökött a gyerek mellől.)

Julia ijedten nézte, hogy Mari négy pohár sört rendel.

Neki is inna kellett.

tett megjegyzésben nincs vonatkozás erre a pártra, mert az általánosságban szólott. Hogy miként magyarázza a sajtó egyik-másik mondatát, ahhoz semmi közöm. Mindent félre lehet magyarázni, ha úgy akarják. Én itt felelek s Kossuth Ferencnek felelek. Én tegnap — az volt az én impresszióm — itt méltánytalanul lettem megtámadva.

Kiáltások: Ohó! Még gyöngédek voltunk! (Lárma a baloldalon.)

Az elnök (csönget.)

Szóll Kálmán miniszterelnök: Tegnap, mikor válaszolni akartam, alig szoktam szóhoz jutni. Én senkit sem tudtam zavarni, engem unos-untalan megzavartak. Abban a nagy, vehemens zajban mondtam s néhány invektívaszámba menő megjegyzésre mondtam azt, hogy még a leghevesebb ellenzéknek sem szabad azt mondani, hogy erőszakkal küzd a jó ellen és hogy bármely ellenzéknek több oka volna erre, mint ennek az ellenzéknek, melylyel szemben olyan kormány áll, mint ez, mely a törvényhez ragaszkodik s törvénysértést soha sem követ el. Az ellenzéknek joga van hozzá, de egy törvénytisztelő kormánnyal szemben nincs oka az erőszakra. Ezt általánosságban mondtam, in thesi. Nem bánom, ne kiméljelenek...

Kiáltások: Nem is kiméljük!

Szóll Kálmán: Ezzel a magyarázattal szolgálhatok. (Helyeslés a jobboldalon.)

Kossuth Ferenc: Még azt akarom konstatálni, hogy nemcsak nyilvános, de *privát* ok sincs, a miért ez az ellenzék ép ezt a kormányt teljes kiméletlenséggel nem támadhatná.

Szóll Kálmán: Persze, hogy nincs.

Kossuth Ferenc: Ezek után csak azt akarom megjegyezni, hogy sajnos, hogy ha Magyarország miniszterelnöke azzal védekezik, hogy ő a törvényt tiszteli.

Kiáltások: Ez jellemző!

Az incidens ezzel véget ért és most a választások következtek.

Csendes szavazás.

Az öreg gróf *Eszterházy* Kálmán odaállt az emelvényre s olvasta a névsort, a képviselők egyenként adták le szavazatukat előbb az alelnökökre, aztán a házra és a jegyzőkre. A kormánypárt jelöltjével szemben a függetlenségi párt az egyik alelnöki állásnál *Barabás* Bélára adta szavazatát. Persze, hogy a gyomai követ nagy kisebbségben maradt.

Jóval a déli órák után ért véget a szavazás és eredményeképpen a Ház alelnökei ismét *Tallán* Béla és *Dániel* Gábor lettek. A ház-nagyi tisztre is megint *Csávósy* Bélát választották meg. A Ház jegyzői: *Dedovics* György, *Endrey* Gyula, gróf *Eszterházy* Kálmán, *Lázár* Árpád, *Major* Ferenc, *Nyegre* László, *Rátkay* László, *Teleki* Sándor gróf és *Selts* Pál lettek.

Ismét Kossuth Lajos.

Midőn *Apponyi* a választások eredményét bejelentette, egyúttal a Ház tudomására adta hivatalosan, hogy a Ház képviselőiben résztvett a Kossuth-ünnepélyen, egyúttal koszorút helyezett a mauzoleumra. Kéri a Ház utólagos jóváhagyását. (Hosszan tartó éljenzés.)

Barta Ödön pártja nevében határozati javaslatot nyújt be melyben a Ház elismerését és köszönetét fejezi ki *Apponyinak* a Kossuth-ünnepen tett intézkedéseiről. Szónok ezután visszautasítja a miniszterelnöknek tegnapi, Kossuthra és a dinasztíára vonatkozó kijelentéseit.

— Kossuth — ugymond — fölesküdt az alkotmányra. Esküjét soha meg nem szegte. Neki nem volt születési privilégiuma arra, hogy megszegje. (Zajos éljenzés a baloldalon.)

Szóll Kálmán miniszterelnök állott fel újból szólásra. Kijelenti, hogy e kérdésben tegnap férfiasan nyilatkozott s ahhoz semmi mondani valója nincs. *Apponyi* grófnak Kossuth-ünnepi intézkedéseit helyesli és *Barta* javaslatát elfogadja. (Éljenzés.) A szólókat azonban nem követi a gyanúsítás terére. Kossuth Lajost ő egy szóval sem vádolta, sőt alkotmányos dolgaiért dicsőítette, most pedig nyugodtan várja a nemzet ítéletét. (Éljenzés jobbról.)

Bakonyi Samu történelmi adatokat sorol fel a miniszterelnök tegnapi szavaival szemben Kossuth emlékének védelmére. Kijelenti végül, hogy pártolja *Barta* javaslatát.

A vitát holnap folytatják. Holnap választják meg a bizottságokat is s szombaton nem lesz ülés.

Javítások a huszárlaktanyában.

(A laktanya-bizottság ülése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 9.

Az aradi Hadik-huszárezrednek a vármegye nemrégiben nagy költséggel díszes és tágas laktanyát épített s magára vállalta a laktanya gondozását is. A vármegye törvényhatósága ki is küldött egy laktanya bizottságot, melynek feladata felügyelni a laktanyára s az esetleg szükséges intézkedéseket megtenni.

A Hadik-huszárezred parancsnoka, *Lázár* Frigyes ezredes most egy átiratban értesítette *Dálnoki-Nagy* Lajos alispánt, hogy a laktanya II. számú istállóján a falak annyira megrepedeztek, hogy a közeledő télre való tekintettel lehetetlen benne tartózkodni s különben is összedőléssel fenyeget. Arra kéri tehát az ezredes az alispánt, hogy az istálló kijavítása iránt sürgősen tegyen intézkedést.

Dálnoki-Nagy Lajos alispán megbizta az államépítészeti hivatalt, hogy tegyen jelentést, mit kellene tenni a veszély elhárítása végett s terjesszen be költségvetést, hogy mennyibe fog kerülni az istálló falának kijavítása.

Az államépítészeti hivatal helyszíni szemlét tartott és erről a beküldött jelentés kapcsán költségtervezetet is terjesztett elő.

A jelentés szerint az istálló és a kantin falai annyira meg vannak repedezve, hogy sürgős szükség van a kijavításra. Ezek a kijavítások pedig az államépítészeti hivatal számítása szerint 2868 koronába kerülnek. Az repedés oka az, hogy a falkötő oszlopok hiányzanak.

Dálnoki-Nagy Lajos alispán, mikor látta, hogy tetemesebb összegről van szó, nem akart a saját hatáskörében intézkedni, ezért mára összehívta a laktanya-bizottságot. Ezen előadta a *Lázár* ezredes kérelmét, és kérte, hogy a 2868 koronát a javítási célokra engedélyezzék.

Trutia Péter bizottsági tag azt kérdezte, hogy mi az oka a falak megrepedésének, mire *Dálnoki-Nagy* Lajos alispán felolvasta az államépítészeti hivatal jelentését, mely szerint a repedés oka a falkötő vasak hiányában kerecsendő.

Erre azt határozta a bizottság, hogy a költséget engedélyezi és a kijavításokra pályázatot ír ki, a beérkezett ajánlatok felett *Trutia* Péter bizottsági tag, *Steiner* József kir. mérnök és *Balás* István főszámvevőből álló bizottság fog dönteni.

Az ülésen jelen voltak *Dálnoki-Nagy* Lajos alispán elnöklete alatt *Schill* József, *Keresetes* Gyula dr., *Steiner* József, *Trutia* Péter és *Balás* István.

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Péntek: *Váljunk el, vigjáték.* (Páros bérlet.)
Szombat: *Katalin, operette.* (Páratlan bérlet.)

Cenzura a vidéki színpadokon.

— Egy érdekes indítvány. —

Arad, október 9.

Az ellen a pornográf és erkölcsrontó irány ellen, mely a *Vigszínház* és *Magyar Színház* deszkáiról sajnosan plántálódott át a vidéki színpadokra, megindítják a harcot a vidéki színügyi bizottságok. Bizonyos, hogy azokat az urakat, a kik a francia ledérségeknek a magyar színpadokról való kiirtására törekednek, a jó ízlés, az irodalmi és művészi tisztesség megóvása vezérli, de azért konkluziójukat, mely végre is csak a színpad és az irodalom cenzurája akar lenni, helyeselni nem tudjuk.

Üdvös dolog, ha megbotránkozásuknak adnak kifejezést a színügyi bizottsági tagok, ha a színházi műsor leszál a posványba s ennek mindig viszhangja kél a közönség körében is, de az a terv, mely most Debrecenben bukkan fel egy indítvány alakjában, hogy tudnillik csak azon darabok legyenek előadhatók, a melyeket a színügyi bizottság engedélyez, a művészi szabadság megsértése s a legszigorubb cenzura alkalmazása volna. Es bármennyire tiszteljük is mi a vidéki színügyi bizottságokat, nem tartjuk illetékeseknek őket arra, hogy ilynemű a művészet szabad fejlődését megakadályozó cenzurát gyakoroljanak a vidéki színházak fölött.

A debreceni nevezetes indítványt dr. *Gulyás* István kollegiumi tanár terjesztette az ot-tani színügyi bizottság elé. Felemlítvén ebben az újabb színpadi szertelenségek erkölcsrontó hatását, a következőket hangoztatja:

Nekünk a főváros megromlott szellemű művészi élete után mennünk vakon nem szabad; hagyományaink, a vidéki városok közt elfoglalt helyünk, a tiszta magyarságnak felénk fordított tekintete, mind azt parancsolják, hogy ez ellen az irány ellen emeljük fel tiltakozó szavunkat s színházunkat és ennek útján közönségünk ép erkölcsi és műzilisét harmadrendű boulevard darabokban állandó műsoron tartása által megméltározni ne engedjük, sőt ellenkezőleg, erélyes állásfoglalásunkkal úgy a vidéknek, mint magának a minden vidékit kicsinyesen lenéző fővárosnak is példát mutassunk. Városunknak multja és jelene nem csak megengedi, de egyenesen kötelességünkkel teszi ezt.

Tisztelettel indítványozom azért, hogy mondja ki a színházi bizottság, hogy a színházban előadandó darabok feletti ellenőrzési jogát teljes mértékben gyakorolni óhajtja a jövőben s hogy e jog gyakorlásának szabályozása szempontjából óhajtandónak tartja, hogy a színházi bizottság tagjai a számukra fenntartott páholyban és kijelölt erkély ülésen lehetőleg pontosan jelenjenek meg; vagy jelmezes főpróbák tartását rendeli el minden új darabra nézve, mely főpróbákon aztán testületileg részt vesz; vagy egy állandó albizottságot küld ki s ezen albizottságnak kötelességévé teszi a próbákon való megjelenést s az illető darab előadása előtt legalább nyolc nappal a színházi bizottságnak való jelentéstételt az esetben, ha véleménye szerint a darab előadása nem kívánatos.

Azt hisszük, hogy ezt az indítványt, bármily tetszetősen hangozzék is az és bármennyire nemes intenciók vezerték is az indítványozót, Debrecenben sem fogják elfogadni, mivel talán ott is respektálják valamennyire az irodalmi és művészi szabadságot.

* A napfogyatkozás mai második előadását nagy közönség nézte végig, mely pompásan mulatott a vidám darabon, s az ügyes szereplőkön. *Rózsa* Lili ma is meghódította a közönséget, mely — úgy látszik — teljesen szívébe fogadta már az új primadonnát. A többi szereplők: *B. Szabó, Polgár, Sarkadi* is megérdemelték a tapsokat, valamint a kar is, mely

nagyon szépen visel magát ebben a bizar darabban.

* Katalin. A szombati előadás az új diszletek kerülnek a színpadra, melyeket Végk István színházi festő a nyár folyamán készített a fővárosi diszletek után. A cárnőt Zilahyné, a szerémetes testőrhadnagyot Parlagi Kornélia, Azica kicsiny énekes szerepét pedig Szilassy Juliska fogja énekelni. A többi szereplők ugyanazok lesznek, kik a nyári előadás alkalmával voltak. Emelni fogja a hatást a karizmus személyzet szaporítása, úgy, hogy a cárnő bevonulása alkalmával a hátsó színpadot is igénybe veszik.

* Tündérlak Magyarokban. Vasárnap délután kerül színre ez az elpusztíthatlan, bájos kis életkép, melyre a népszínműszemélyzet ambícióval készült. A falu új diszletei már készen vannak a festőteremben és ezek a sablonos népszínmű kiállításához szokott közönségnek kellemes meglepetést fognak szerezni.

* A szegedi színházban Janovics társulata már javában folytatja az előadásokat, s amint a szegedi újságokból olvassuk, az előadások elég jók. Október 6-án Bánk bán került színre Biharival és Heteyi Arankával; Petur bánt Ferri játszotta nagy művészetrel és kitűnő hatással. Másnap a Cigány került szíre s ez alkalommal Fenyérintek ismét nagy sikerei voltak, amelyben T. Balogh Etel osztozott vele.

* Magyar dalmű Berlinben. Berlinből jelentik a Magyar Távirati Irodának: Hubay „Falu rossza” című dalműve nagy sikert aratott, a mely felvonásról felvonásra fokozódott. Különösen a hegedűszó, a nyitány és a közzene hozott számátalan kihívást a szerzőnek. Az előadás kifogástalan volt. Különösen Révy Aurélia aratott zajos tapsokat Rózsi szerepében.

* Nagybeteg francia író. Párisból jelentik, hogy Rostand, az ismert francia drámaíró oly nagy fokú idegbetegségben szenved, hogy az orvosok minden munkát megtiltottak neki. Rostand egyelőre lemondott az irodalmi működéséről. Az író bizalmas barátai körében a napokban az a hír volt elterjedve, hogy Rostandot majd egy ideggyógyintézetbe kell szállítani.

Új állások a megyén.

(A jövő évi költségvetés.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 9.

Aradmegye állandó választmánya ma délután ülést tartott, melyen a legközelebbi közgyűlés elé kerülő jövő évi költségvetést és más ügyeket beszéltek meg.

Az 1903. évi költségelőirányzat tárgyalásának kapcsán, Schill József jegyző jelentette, hogy az 1903. évi házipénztári előirányzat már le van tárgyalva, egy utólag érkezett belügyminiszteri rendelet folytán azonban némi módosításokra van szükség.

A megyei pénztárak és számvevőségek átlamosítása következtében ugyanis a megye budget-jéből törölni kell azokat a tételeket, melyeket évente a számvevőségi és pénztári tisztviselők fizetésére előirányoztak. A belügyminiszter most leirt, hogy a költségvetésből ezen a címen 36346 koronát töröljenek. Utólag azonban kiderült, hogy kormány csak 25000 koronával járul a költségvetéshez, a számvevőségi tisztviselők fizetése címén s ilyenformán 36346 helyett csak 25000 koronát kell tulajdonképpen leírni.

A belügyminiszteri leirat két hivatalsszolgai állás megszüntetését is kívánja s azonkívül, hogy apasszák az évenkénti papír s más irodai szükségletekre kiadott összeget.

Az állandó választmány azt fogja javasolni a közgyűlésnek, hogy a két hivatalsszolgai állást ne szüntesse meg, mert erre a két szolgára a két épület tisztántartása miatt is szükség van.

Urbán Iván főispán indítványozza, hogy abból a fölslebből, mely a belügyminiszterium hibás számítása folytán a költségvetésben előállott, szervezzenek egy őrnöki állást, melyre

oly régóta égető szükség van. Szóba került ezután még, hogy a megyei árvaszéknél egy őrnöki állás rendszeresítésék, továbbá egy ambuláns számvevői állás.

Erre a két állásra az állandó választmány, a fedezetet pótdobban találja meg. Az árvaszéki őrnöki állásra, melyre az árvaszéknél felhalmozódott munka miatt szintén régóta szükség van, 3360 koronát vesznek fel a költségvetésbe.

Mindezek az ügyek a november hó elején tartandó közgyűlésen kerülnek tárgyalás alá.

Kossuth levele és a király.

(Az összeférhetlenségi elmélet.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 9.

Az egész magyar sajtóper longum et latum foglalkozik most azzal a beszéddel, melyet Széll Kálmán miniszterelnök a képviselőház tegnapi ülésén Kossuth Lajosról mondott.

A beszédnek különösen az a passzusa képezi a hozzászólás tárgyát, melyben Széll kijelentette, hogy Kossuth Lajos felállította az összeférhetlenség tanát a Habsburg-dinasztia és Magyarország között és ez által szembe szegezte magát az ország alaptörvényeivel és törvényes rendjével, a pragmatika szankcióval.

— Minthogy Kossuth ezt tette — mondotta a miniszterelnök — és ezt a tant az utolsó percig fentartotta, sőt hirdetni és ennek érdekében izgatni meg nem szűnt még 1867. után sem, azért az, a ki ezen a helyen áll, a kinek óvnia és őriznie kell, hogy a nemzetnek érdekeibe bele ne menjenek olyan ellenmondások és ellentétek, a mik esetleg nagyon súlyos és komoly következtetéseket vonhatnak maguk után, az, bár a megérdemelt kegyeletet a 48-iki Kossuthtól meg nem tagadhatja, politikai meggyőződésének következtetésekként szükségképp határt kell, hogy vonjon ott és abban, a hol és a miben az országnak törvényes rendje ellen való szegezést és ellentállást lát, mint én látok az inkompatibilitás hirdetésében, melyet Kossuth 1867 után is fentartott, a mikor a multat eltemettük, a mikor a nagy kiegészítődés ideje beállt és a nemzet és törvényes királya közt a teljes kibékülés létrejött . . .

A miniszterelnök e kijelentésével kapcsolatban — mint budapesti tudósítónk táviratozza — Polónyi Géza a M. Szó egyik munkatársának ma a következő igen érdekes dolgot mesélte el:

— 1890-ben, mikor az országos függetlenségi párt elnöke voltam, a párt bizonyos kényes természetű ügyek megbeszélése végett Turinba küldött Kossuth Lajoshoz. Turini utamban Bécsben találkoztam Széll Kálmánnal, a kit mint titkos tanácsost szólított akkor Bécsbe a király. Beszélgetés közben elmondtam Széllnek, mikép nyilatkozott előttem Kossuth az összeférhetlenségi elméletéről. Kossuth azt mondotta, hogy habár magára nézve már történelmi szempontból is fenntartja azon elméletet, de a nemzetnek s a függetlenségi pártnak nem ajánlja annak fenntartását, ellenben ajánlja, hogy a nemzet és király egymással összhangban boldoguljanak . . . Megmutattam Széllnek azon levelet is, melyet Kossuth hozzám intézett s a melyben a nemzetnek és a királynak egységét,

kibékülését és a 48-as törvények alapján való kormányzást állítja.

— Széll Kálmán — folytatta Polónyi — meglepetve olvasta a levelet s arra kért, adjam át neki, mert megakarja mutatni a királynak. Nagy szolgálatot teszek az átengedéssel — ugymond — neki is, a nemzetnek is.

A levelet Polónyi átengedte s néhány nap múlva visszakapta Szélltől azzal a megjegyzéssel, hogy azt a királynak megmutatta.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) A nagyváradai iparos-kongresszus. A nagyváradai iparosok nagy buzgósággal készülnek az ország s kongresszusra, a melyen az ország számos előkelő nagy iparosa vesz részt. A jelentkezések egyre folynak, s arra lehet következtetni, hogy a kongresszus, mely nagyfontosságú gazdasági kérdéseket intéz el, az ország minden városának ipartestülete képviselve lesz. A nagygyűlés három napig tart, s a nagyváradai rendezők magyaros szíveséggel gondoskodnak róla, hogy a vendégek jól is érezzék magukat. A város tanácsa 2000 koronát szavazott meg a vendéglátás céljaira.

A megsértett főpolgármester.

(Kassits a törvényesek előtt.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, október 9.

A budapesti büntetőtörvényszék Agorasztó Péter bíró elnöksége alatt ma tárgyalta azt a panaszt, amelyet Budapest székesfőváros főpolgármestere Márkus József tett Kassits Péter fővárosi bizottsági tag, nyug. miniszteri tanácsos ellen.

A főváros január 8-án tartott közgyűlésén iörtént, hogy Márkus József főpolgármester és Kassits Péter egy kissé összetűztek. Valami indítványt tett Kassits s aztán nem élhetett a végszó jogával úgy, a mint ő akarta volna. Erre a főpolgármester elnöki ténykedését önkény, erőszak és törvénytíprásnak nevezve, Széll Kálmán belügyminiszter panaszos beadványt intézett. Ebben a panaszos írásában Kassits Péter ugyancsak megnyomta a tollat, többek között körülbelül a következőket írván: A legnagyobb megfélemlítésnek vannak kitéve azok, kik a székesfőváros érdekeit a kapzsi társaságok ellen védeni merik. És ezt a terrrizmust a főpolgármester törvényellenes eljárása egyenesen előmozdítja, sőt fokozza. E szellem főoka a főváros nyomorult gazdálkosának. Ez fosztja meg a fővárost legjobb jödelmeitől. Márkus főpolgármester nem tartja meg az ügyrendet, a miről meg lehet győződni olyan közgyűlésen, a melyen valamely gazgyári, vagy hasonló érdekcsoport ügyét tárgyalják.

Minthogy eként Kassits egyenesen azzal vádolta a főpolgármestert, hogy a főváros kárára bizonyos érdekcsoportokkal hűtlennül összejártszik, a belügyminiszter felhatalmazása alapján a kir. ügyészség pörbe fogta Kassits Pétert, nyilvános rágalmazás miatt.

A mai napon a kitűzött tárgyaláson a vádat dr. Geguss Gusztáv ügyész-helyettes, a budapesti kir. ügyészség vezetője képviselte. Kassits Péter védő nélkül jelent meg, ott volt a tárgyaláson maga a panaszos főpolgármester Márkus József is. A tárgyalás elején a vádlott Kassits Péter a következő, írásba is foglalt nyilatkozatot tette:

„Egybehangzólag f. évi április 14-én a budapesti kir. törvényszék váditanácsához intézett beadvánnyal, kijelentem, hogy én a f. évi január havában a miniszterelnök urhoz mint m. kir. belügyminiszterhez benyújtott é inkriminált panaszomban Márkus József székesfővárosi főpolgármester urról mondottakat

egyáltalán csak politikai értelemben irtam meg, hogy tehát azokkal a főpolgármester urat sem személyében, sem más tekintetben megsérteni vagy gyanúsítani nem akartam, és hogy az ott a főváros karosításáról felhozottak nem a főpolgármesterre, hanem egyesegyedül a fővárosi klikkékre — érdekcsoportokra — és ezek működésére vonatkoznak.

Hogy mégis a belügyminiszter urhoz intézett s már említett beadványomat sietségben irt laza szerkezetűné fogva — bár akaratlanul a komoly félreértésre, a jelen bűnvádi feljelentésre adnak okot a főpolgármester urnak, melynek folytán nyilvános rágalmazás és becsületsértés miatt véd alá helyeztettem, ezért az akaratlan megbántásért — amikéért már f. évi június 17-én a tek. vádtanács előtt tettem, — újból és őszinte sajnálatomat fejezem ki, és miután a főpolgármester urat sérteni vagy gyanúsítani egyáltalán nem volt szándékomban, inkriminált beadványomnak mindama feltevéleit, amelyek az ő részéről sértőknek vagy gyanúsítóknak találtattak vagy ilyeneknek látszanak, avagy ily félreértésekre adhatnak okot, élénk sajnálatom ismételt kifejezése mellett visszavonom.

Az elnök felszólítására most *Márkus József* főpolgármester tette meg nyilatkozatát.

— Miután Kassits ur ezen nyilatkozatával nekem elégtételt szolgáltatott meghurcoltatásomért. én ellene a további eljárást nem kívánom folytatni.

Most *Gegus Gusztáv dr.* főügyész helyettes szólalt fel s hangsúlyozva azt, mennyire kívánatos lenne, hogy a köztéren szereplő férfiak a közélet viharai és harcai közben is megbecsüljék egymást, *elejtette* a vádat.

Erre a törvényszék, elesvén a közvád, megszüntette az eljárást.

Hercegi kereskedő-cégek.

Arad, október 9.

Londonból jelentik, hogy *Teck* herceg, a walesi hercegné legidősebb bátyja, tehát a jövőendő angol király sógora, egy nagy telekügynökségi cégbe cégtárs gyanánt fog belépni, tehát bejegyezett kereskedő lesz.

Ha ezt a példát a többi uralkodóházak hercegei követni fogják, körülbelül így képzelem el a jövő képét:

Romanov Ivanovics Iván herceg prémkereskedő Moszkvában:

Ezt a nyestprémet méltóztassék venni nagyságnasszony. Prima áru, gyönyörű fénye van és drága. Valósággal occasio. Ha fehérszínű prémet parancsol, melegen ajánlhatom ezt a hermelint. Iamivel drágább, de remek s olyan lány fogása an, mint a selyemnek. Unokafivérem, *Petravics* nagyherceg tegnap ugyanilyet rendelt. Nagysád is meg lesz vele elégedve... *Szergica* csomagolja be ezt a hermelint. A pénztár arra jobbra van kérem... Köszönöm szépen. Alázatos szolgálja...

Hohenzollern Aegir herceg terménykereskedő Berlinben:

Stulpe ur, nem hallja, hogy a telefon már félóra óta cseng? Ne aludjék, hanem kérdezze meg, hogy ki az és mit akar? (A könyvelő a telefonhoz megy, majd lediktálja a párisi börze árfolyamát a segédkönyvelőnek.) No ez hallatlan, a buza már ismét két márkával esett. Ha ez még sokáig így tart, tönkre kell menni. Az amerikai gabona egészen elárasztja Európát s az ideai termés ismét olyan jó volt, hogy képtelenség a beraktározott árut eladni. Ezek a nyomorult malmok még évekre ellátták magukat a gabonával. Csak egy nagy európai háború segíthet a mai üzletviszonyokon. Beszélék is Vilivel, hátha lehetne valamit csinálni. A hadsereg részére szállított gabona szép kis quantumot tenne ki... Stulpe ur, ha valaki jön, várjen rám, mindjárt visszajövök, csak felszaladok a császárhoz... A new-yorki börzeárfolyamot ne feledjék el pontosan felje-

jegyezni, a Rotkrant et Comp. cégnek pedig írja meg, hogy a tavaszi buza 15 márka 38 pfenningen alul nem adhatom.

Száze-Köburg Károly herceg csipkereskedő Brüsszelben:

Dávid, már ismét hova rakta el az alenconi csipkéket? Maga sem tud soha rendet tartani. Itt van ni, mindjárt tudtam, hogy rossz helyre tette. Ma egész délelőtt kerestem s eladhattam volna öt métert belőle, ha maga a tökféjével nem a chantilliek közé rakja. Persze az esze mindig máshol jár, mint kellene. Pedig ilyen helye soha se lesz többé... Maxim maga meg ne piszkálja a fogát hanem csomagoljon be 12 méter guipurt s küldje el Madame Duffey-nek; továbbá 3 méter valenciennet Chucpe kisasszonynak.

János görög herceg divatáru kereskedő Athénben:

Gondolja meg asszonyom, ez a liberti selyemblouse kitűnően illik az angol szabásu olajzöld aljhoz, mely már ki van szabva a műhelyben. Az ön karcsu természetéhez csakis az angol szabás való, elefántcsontszínű arcához pedig a tegethof olajzöld kockás selyem blousenál remekebbet alig képzelhetek. Az alj alul serpentinekkel, a blouse pedig simán igen, asszonyom a jövő hétre okvetlenül kész lesz... A hozzávalók természetesen a legfinomabb anyagból... Mesterművet készítek önnek asszonyom, mert remélem, hogy másnak is ajánlani fogja cégemet, mely mióta én vezetem, Görögország legelső divatáru cége. Az árakkal is meg lesz elégedve... Mindenesetre mérsékeltet fogom számítani... Ajánlom magamat asszonyom, kezét csókolom!

És így tovább.

SPORT.

+ **A korcsolya egyesület közgyűlése.** Az aradi korcsolyázó egyesület választmánya ma délelőtt ülést tartott, melyen elhatározták, hogy az ideai közgyűlést október hó 19-én délelőtt 11 órakor az aradi kaszinó helyiségében fogja megtartani az egyesület.

+ **A vívó-szezon kezdete.** Ma este érkezett haza Aradra *Maione Vincenzo*, a népszerű aradi vívómester olaszországi utjáról. Vele mindjárt fölindul a vívósport; október 15-én megnyíló vívóiskolájában előreláthatólag találkozni fognak mindazok, akik hódolnak ennek a nemes, testedző sportnak.

Agyonlőtt ügyvéd.

(Beszű a bírói foglalás miatt.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, október 9.

Hivatásának lett áldozata Orosziban egy fiatal ügyvéd. Nem ritka dolog ez, mert számtalan eset volt már, hogy ügyvédek és végrehajtók ellen merényletet követtek el.

Ennek oka rendszeren az az igazságügyi intézmény, melyet *bírói foglalás* néven ismer, jobban mondva gyűlöli a nép.

A foglalás, árverés a nép szemében olyan dolgok, melyek mind az ő elpusztítására vannak. Lelketlen izgatók, zugirások beszéltek be ezt a magyar népnek, lerontották a törvény iránti köteles tiszteletet. És most az, akihez foglalni jön a végrehajtó, azt hiszi, hogy Istennek tetsző dolgot cselekszik, ha elpusztítja a végrehajtót, vagy az ügyvédet.

Ilyen felfogásban lehetett egy oroszii gazda *Sinyovik György*, aki ma a foglalás miatt *agyonlőtt egy ügyvédet*.

Az esetről a következő tudósítás számol be:

Glück Mór szállísi ügyvéd *Mezei* végrehajtóval kocsin kiment Orosziba, hogy *Sinyovik György* ottani lakosnál bírói foglalást eszközöljön.

A községháza előtt megállva, *Pushál* Mihály esküdtet felültették a kocsira s úgy men-

tek *Sinyovik*hoz. A kiküldött végrehajtó minden akadály nélkül végezte a dolgát, mikor azonban a gabonakészletek felírásához fogtak, *Sinyovik* könyörgésre fogta a dolgot, hogy *legalább a kenyérre valót hagyják meg*, de az ügyvéd ragaszkodott annak a felírásához is, csupán két zsákra valót hagyott ki a végrehajtó, a mi a vetéshez szükséges.

A foglalás végeztével az esküdt eltávozott, az ügyvéd is, a végrehajtó pedig a ház előtt álló kocsira ült. Alig hogy a kocsiban elhelyezkedtek, az ablakon keresztül két lövés dördült el egymásután s az ügyvéd, a ki a kocsiban éppen az ablak felé fordulva ült, lebukott a kocsiról. A második lövés ugylátszik a végrehajtónak volt szánva, de ez az első lövésre kiugrott a kocsiból és elmenekült. A kocsi *Glück*kel a község házához hajtattott, a hol az előhívott orvos már csak a beállott halált konstataálhatta.

A gyilkost, a ki *Sinyovik* legényfia volt, rögtön elfogták. Minden megbánás nélkül vallotta be, hogy ő követte el a gyilkosságot s csak azt sajnálja, hogy a másikat is nem lőhette le.

A holttestet még az éjjel hazavitték Szőlősrre, hol fel fogják boncolni.

Egy orosz nagyherceg regénye.

(Történet egy haldeklő mellől.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, október 9.

Harminc év múlt el azóta, hogy a cári családnak egyik szép, fiatal férfitagja kénytelen volt megválni a szülői háztól, a fejedelmi fénytől s a bibortól, melyben született. *Miklós* nagyherceg, *Konstantinovics Miklós* nagyhercegnek a fia, ifju, tüzes szívvel beleszerett egy francia színésznőbe s hogy boldog gazdagságban éljenek együtt, a herceg rengeteg adósságot csinált, sőt milliókra menő váltót hamisított. Az akkori cár, *II. Sándor*, mikor megtudta unokaöccsének könnyelműségét, lángoló haragra gyult, letétette a fiatal emberrel a gárdahadnagy csillogó egyenruháját s *Krimre* száműzte a herceget. A könybe fult anyai szív s a hamarabb megbocsátó apa hiába könyörgött fiáért, a magas helyről jött parancs kéréltetlenül hajlíthatatlan volt. A nagyherceg egy ködös reggelen titokban elhagyta az udvart, nevét többé kiejteni sem volt szabad. A község egy darabig beszélt róla, aztán azt is elfelejtették, hogy létezett valaha.

Krimben nem sokáig időzött a herceg, mert jött a parancs, *Orenburgba* kell menni. És ott a herceg, szerelemből, vagy bosszúból, ki tudná, megházasodott: elvette az orenburgi városkapitány csunya és szellemtelen leányát. A cár megtudta ezt s haragja nagyobbodott; most már Európából is kiűzte a nagyherceget s *Ázsiába*: *Taskendbe* internálta. Az állam 84.000 rubel évdíjat küldött a hercegnek s ezenkívül birtokai is jövedelmeztek, de mit segített ez a pusztaság, vigasztalan és sivár taskendi magányban, ahol alig voltak emberek. Vágyódó szívvel, görcsös reménnyel epedett *Miklós* a szabadulás után, de ez egyre később. A házassága boldogtalan volt, s hazavágyódása na ról-napra betegesen nagyobb lett.

Egy nap *Konstantinovics Miklós* hercegnek jelenti az udvarmestere, hogy fia megérkezett *Taskendből* s szüleivel beszélni kíván. Nem akarták, vagy nem volt szabad fogadni a herceget, titok; tény, hogy a hideg, szülői szívet megtagadó válasz így hangzott:

— Nem óhajtjuk látni!

Félig örülten, forró lázzal vágott neki

Miklós herceg a sok ezer kilométernek, mely hazavezetett Taskendbe, honnan elszökött, hogy apja, s anyja kegyelmet eszközöljenek ki neki a cárnál. Most már minden elveszett, az utolsó reménysugár is kialudt, a herceg előtt meredezett a vigasztalan, borongós jövő...

Evek múlva, a fiatal Miklósból öreg ember vált, fűrtel megöszültek, teste megroskadt, szemei fénytelenek lettek s vállaira 52 év nehezedett, amiből harminc folytonos szenvedések kapcsolódása volt. Idegbeteg lett s a messze Azsiából zavaros szemekkel nézett naphosszat Európa felé, mely örökre elveszett számára, a szülői otthon melegével, szeretetével s a hatalom csillogásával együtt.

Néhány héttel ezelőtt jelentették a cárnak, hogy a nagyherceg halállal vívódik. A cár szive megindult, s megbocsátott az ifjúkori könnyelműségéért, melyet rokona fiatalos ésszel és husz éves meggondolatlansággal elkövetett Pétervárról jelentik most, hogy megbizta *Mersejevsky* tanárt, a leghíresebb pétervári orvost: siessen a nagyherceg betegágyához és hozzon gyógyulást neki. *Mersejevsky* utjára elkíséri még a cár p rancsára egy csomó orvos továbbá *Karnakov* admirális, aki rég barátja volt a nagyhercegnek és *Bagosin*, a pétervári orvosszövetség elnöke. A nagybeteg szülői már meghaltak, de a kórógyhoz sietett testvére, a görög királyné, sőt mondják, hogy maga a cár is megfogja látogatni, a haldoklót.

Igy végződik a számkivetett élete, aki imár közel van a nagy megnyugváshoz: a halálhoz.

HIREK.

Elviszik az aradi garnizont.

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, október 9.

Napok óta katonai körökben erősen tartja magát az a hír, hogy legközelebb, — az idő még nincs pontosan megállapítva — *kicserélik az aradi garnizont.*

Hogy a 33. közös gyalogezred zöme Aradról elmegy, ez már nem újság, mert ezt az *Aradi Közlöny* már régebben megírta. De értesülésünk szerint a katonai ügyekben legközelebb végbemenendő változás ennél is nagyobb szabású. Mert míg a 33-ik gyalogezred törzse, az ezredparancsnokság itt marad Aradon egy zászlóaljjal, addig a 3 számú *Hadik huszárezred végképpen elmegy.*

Adjuk ezt a hírt itt úgy, a hogy Aradon katonai körökben pertraktárlják. Hogy igaz-e, az majd megvált legközelebb. Annyi bizonyos, hogy ilyen változások a mi hadseregünk szervezete szerint nem lehetetlen, sőt egyenesen szükséges.

A hadseregi szervezet intencióinak megfelelőleg ugyanis egy-egy ezrednek több helyütt kell hosszabb-rövidebb ideig állomásozni. Így kívánják ezt magasabb katonai szempontok.

Ezért van, hogy egyes ezred, nem büntetésből, hanem egyenesen harcászati szempontok miatt, tíz évben kétszer is cserél állomást.

Mondják, hogy most az aradi garnizonra jött a sor. Hogy a 33-asok nagyrészt elviszik, már befejezett dolog s nem valószínű, hogy ez történik a huszárezreddel is.

Hogy az Aradon állomásozó honvédséggel történik-e ilyen változás, azt nem tudjuk, bár lehetetlennek ez sem tetszik.

A honatyák gyomra.

— Amit a számok beszélnek. —

Arad, október 9.

A történelmire nézve, kik az új parlament tegnapi megnyitó ülésének eseményeit az utókor részére megörökíteni fogják, nagyon érdekesek lesznek azok az adatok, amelyeket egy szemfüles riporter olvasott le arról a beszámolósról, amelylyel a képviselőház konyhafőnöke számolt be a buffet bérlőjének az ülés alatt elfogyasztott ételek és italokról.

Mindenekelőtt konstátáljuk, hogy azon a viharos napon a demokrácia uralkodott a Házban, legalább a buffetben elfogyasztott ételek demokratikus származása ezt látszik igazolni. Elfogyott ugyanis 230 pár tormásvirslit, 100 adag marhagulyás, 136 adag borjupörkölt, 56 adag borjutüdő és 48 adag pacal. Ekes bizonyítékok a mellett, hogy a villásreggeli közben a népképviselők megelégesznek olyasfajta ételekkel, amilyenekkel választóikat annak idején ellátták.

A Nemzeti Kaszinó étlapjaihoz hozzászóított gourmanadok 23 adag tengeri rákot, 13 lazacot és 90 különféle vadpecsenyét fogyasztottak el. Az erdélyi képviselők csoportja hűségesen kitartott a sóbafőtt mellett, a melyből 40 adagot tálatlak fel. A szárnyasok iránt nem volt kereslet, mindössze 8 csibesült került fel a konyhából.

Az italok közül a bor dominált. Ebből 77 liter fogyott el, míg sörből csak 56 litert ittak meg, cognacból 36, szilvóriumból 20 poharat töltöttek meg a buffet Hébéi. A karzatról lejött hölgyekkel 15 üveg pezsgő habzó nedűt hörpintették fel a képviselők, míg a 27 pohár sherry a konzervatív képviselők tekintélyes száma mellett bizonyít. Végül a szolid elem jelenléte mellett 20 üveg elfogyasztott ásványviz bizonyít.

A felemlített számok azt bizonyítják, hogy a képviselők gyomra a nyári szünet alatt épen-séggel nem romlott meg és a vendéglős nagy öröme derekasan tudnak pusztítani az ételek és italok garmadájból. A buffet fényesen bevált — ez volt az általános vélemény a zajos ülés után.

— **A főrendiház költözködése.** Az új ország-ház főrendiházi része november elsejére lesz kész. A főrendiháznak új hajlékba való átköltözése azonban már október 20-án megkezdődik, úgy, hogy mire az új helyiség minden részének rendbehozatalával elkészülnek, akkor a főrendiház átköltöztetése is bevégeződik. A butorzat kevés kivétellel ott marad a Nemzeti Múzeum épületében, mivel a régi főrendiháznak ugyszólván egész felszerelése a Nemzeti Múzeum tulajdonába megy át. Ha az új ország-ház főrendiházi része a kitűzött időre teljesen elkészül, a főrendiház legközelebbi ülését már nem a Nemzeti Múzeum palotájában tartja.

— **Értekezlet a lelencházi állások ügyében.** Az állami kezelésbe átvett magyarországi gyermek-menházak és lelencházaknál létesítendő állások tárgyában értekezlet volt tegnap a belügyminisztériumban *Szell* Ignác államtitkár elnöklése alatt. Ezen az értekezleten hét város főispánja és polgármestere között résztvettek *Urbán* Iván főispán és *Institoris* Kálmán polgármester is. Az értekezlet nem volt hivatva végleges érvényű határozatot hozni s így a tanácskozás csak a tervek körül folyt.

— **Arad a kolozsvári ünnepen.** Aradváros küldöttsége, mely Mátyás király szobrának leleplezése alkalmából Kolozsvárra megy, szombaton fog utra kelni. A küldöttség díszes báborkosorut visz magával, szíves nemzeti szalaggal. Itt említjük meg, hogy értesülésünk

szerint *Urbán* Iván főispán nem fog elmenni a kolozsvári ünnepségre. Kolozsvárról azt táviratozzák, hogy a Mátyás-szobor már készen van s így a leleplezési ünnepséget mi sem akadályozta. A szobor előrészén ma illesztették be a cimert s a feliratot. A szobor felirata az eredeti tervtől eltérőleg nem latin, hanem magyar. Mindössze ennyi: „*Mátyás király.*” A szobor alatt a korvink cimere látható. Az emlékművet fehér lepellel burkolták be, mely a leleplezés pillanatáig takarni fogja a gyönyörű szobrot.

— **Az aradi vészkerület megszüntetése.** *Institoris* Kálmán polgármester tegnap Budapesten járván, a földmivelésügyi minisztériumban megsürgette a város azon kérelmének elintézését, hogy a járványos állapotok miatt a város területén való megszüntetése folytán, oldják fel Aradot a vészkerület tilalmai alól. A minisztériumban megígérték a polgármesternek, hogy ez ma, vagy holnap meg fog történni, arról azonban, hogy a heti és országos vásárookra a felhajtás milyen körülmények között lesz megengedve, külön rendeletben fog intézkedni a minisztérium.

— **Az új nagyváradi gör. kath. püspök.** Budapestről táviratozza tudósítónk: Képviselői körökben elterjedt hírek szerint *Pável* Mihály, a megboldogult nagyváradi gör. kath. püspök helyét legközelebb betöltik. Minden valószínűség szerint *Laureán* Agoston dr. kanonok lesz az utódja, a ki mint püspöki helynök teljesen bevált s megelégedésre kormányozza az egyházmegyét. *Wlassics* Gyula kultuszminiszter ma felhívatta magához Laureánt s a tudós, magyarérzelmeiről ismert pappal hosszasan tárgyalt az egyházmegye ügyeiről.

— **Atzél Péter szőlőinek árverése.** Néhai *Atzél* Péter magyarádi szőlőinek árverése a mai napon befejezést nyert. Vannak még ingatlanok, melyek be nem vonattak az árverésbe, s vannak olyanok is, melyeket *Atzél* megvásárolt, kifizetett, de valami telekkönyvi akadály folytán nem irták át a nevére. Holnap a világi ingatlanainak árverésére kerül a sor. Ezzel az eljárás egyelőre szünetel. Az eddig eladott ingatlanok árából befolyt: a muszkai szőlőkből 75,000 korona, a magyarádi szőlőkből 92,000 korona, melyekhez még a 23,000 korona borosjenői ingatlanok járulnak. Érdekes, hogy a részben beültetett szőlők, dacára annak, hogy rendszeres szőlőgazdaságot nem folytattak azokban, mégis harminc-negyven hektoliter bort termeltek. Ez a bor is a hitelezőké lesz.

— **Uj jegyző a törvényszéknél.** A hivatalos lap mai száma közli, hogy a m. kir. igazságügyi miniszter *Bozóky* Mátyás dr. aradi kir. törvényszéki aljegyzőt ugyanoda jegyzővé nevezte ki.

— **Aradmegyei főrendek a bizottságokban.** A főrendiház tegnap tartott ülésén *Vásárhelyi* Bélát a közjogi és törvénykezési, valamint a naplóbiráló bizottságba választották be, *Bohus* Zsigmond bárót pedig a közgazdasági, közlekedési és naplóbiráló bizottságokba.

— **Különvonat a kisjenői löversenyre.** Az aradi és csanádi egyesült vasutak igazgatósága folyó hó 19-én *Kisjenőn* tartandó löversenyek alkalmából a közönség kényelmére külön *személyvonatot* fog közlekedtetni, melyet rendszeres menetjegyek váltásával mindenki igénybe vehet. A vonat indul *Aradról* délelőtt 9 óra 27 perckor, *Uj-Szent-Annán* csatlakozik a *Brád* felől érkező 111. sz. vegyes vonathoz, s *Kisjenőre* délelőtt 10 óra 50 perckor érkezik. A versenyek után a különvonat *Kisjenőre* este 7 órakor *Kétegyházig* indul, hol csatlakozást nyer a magy. kir. államvasutak 610. sz. sze-

mélyvonatához, melylyel az utasok este 9 órára Aradra érkehetnek.

— **A diákkongresszus résztvevői Budapesten.** Budapestről táviratozzák, hogy a velencei diákkongresszusról mintegy 40 külföldi résztvevő, hazautaztában leszállt Budapesten. Az idegenek megtekintették az új parlamentet, majd Petőfi szobra elé vonultak, a hol hazafias beszéd kíséretében koszorút helyeztek a ravatalra.

— **A pestis.** Egy bukaresti távirat riasztó hírt közöl. Azt mondja, hogy Odessza környékén félelmetesen pusztít a pestis s naponta több száz embert elvisz a járvány. Oroszország a kereskedelem érdekében eltilkítja az újabb megbetegedéseket. A román hatóságok az orosz határszéli forgalomban elrendelték a vesztegárt.

— **Új ezredtulajdonosok.** Bécsből táviratozzák lapunknak, hogy a hadsereg rendeleti lapjának közlése szerint a király György szász királyt a 3-ik dragonyos-ezred, János György szász herceget pedig a 11-ik gyalogezred s Ruprecht bajor herceget a 43-ik gyalogezred tulajdonosává nevezte ki.

— **A babonás Fadrusz.** Semmi különös sincs abban, hogy egy olyan igazi kiváló lélek, mint Fadrusz, a kolozsvári Mátyás-szobor zseniális megalkotója, irtózik a konvencionálizmustól, s megveti az emberi gyöngeségeket. A nagy művész ellensége a babonának. Neveti a tizenhárom számot és a pénteket. Hogy dacoljon a babonával, arra gondolt, hogy fontos dolgaihoz pénteken fog hozzá. A Mátyás szobor pályázatra pénteken adta be mintáját. Pénteken fogott a szobor munkájához. Pénteken adta gyárba öntés végett s pénteken indították utnak Budapestről Kolozsvárra, hol pénteken kezdtek a felállításához és az utolsó szögig péntekre fog készen lenni. Hanem aztán addig dacolt a szerencsétlen pénteki nappal a mester, amíg arra jött rá, hogy a péntek az ő szerencsenapja. Utoljára a babona elleni küzdelmében babonás lett s mostanság már nem dacból intézi pénteken a maga fontos dolgait, hanem — akárhogy is kerüljessük a szót: — babonából.

— **Eulenburg herceg.** Berlinből táviratozzák, hogy Eulenburg herceg állapota válságosra fordult s orvosai alig hiszik, hogy életét meg lehessen menteni.

— **Az anyakönyvvezetők köréből.** A belügyminisztérium ideiglenes vezetésével megbízott m. kir. minisztereink Arad vármegyében a kuvini anyakönyvi kerületbe Montia György jegyzőt anyakönyvvezetővé, továbbá a székudvariba Sipos Ferenc állam tanitót, a kroknaiba Russz Béla körközgyámot, a nagyhalmgyiba Török István járási irnokot, a siklóiba Remenyik Kálmán községi irnokot, aszóllós-csigerélibe Kriszán Coriolán községi irnokot anyakönyvvezető helyettesekké nevezte ki és Montia Györgyöt és Sipos Ferencet a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

— **Képes lapok a Kossuth-szobor javára.** Az aradi Kossuth-szobor-bizottság érdekes módját eszelte ki annak, hogy miként gyarapítsa a Kossuth-szobor-alap pénzét. Értékesíti a divatot, s pénzt szerez abból, hogy az emberek annyit költenek a képes levelezőlapokra. Felhívást bocsátott ki a bizottság az összes aradi tantestületek igazgatóihoz, melyben felkéri őket, hogy a szabadságharc aradi jeleneteit ábrázoló képes levelezőlapokat, amelyeket meg is küldöttek az iskola-igazgatóknak, árusítsák növendékeik és ismerőseik körében. A hazafias törekvésnek bizonyára meg lesz a maga foganatja s nem lesz hiába kidobva a pénz, amit ezekre az anizkszkártyákra költenek.

— **Házasság.** Bund Henrik, az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár makói főkönyvelője szombaton d. u. fél 5 órakor vezeti oltárhoz Makón Ott Erzsike kisasszonyt, özv. Ott Károlyné leányát.

— **Halálos diákpárbaj.** Karlsruéből jelentik, hogy ott két diák között halálos kimenetelű pisztolypárbaj folyt le. Reisz Károly freiburgi joghallgató alsó testébe kapott egy lövést és tegnap este meg is halt. Közönséges kocsmai verekezés volt a párbaj oka. Reisz volt a kihívott. Ellenfele Ruff politechnikai hallgató tetteleg inzultálta.

— **Hazai gyógyszerek.** A kereskedelmi miniszter közrendeletet bocsátott ki valamennyi törvényhatóságokhoz, melyben a Magyarországon gyártott kötszerek és orvosi műszerek pártolására hívja fel azokat. Azt mondja a miniszter, hogy azok a gyártmányok legalább is olyan jók, mint a külföldiek s így adandó alkalmakkor elsősorban a hazai gyárak ajánlatai veendő figyelembe.

— **Panama Galsán.** Mara György galsai községi adószedőt Páris Gábor világi járási főszolgabíró állásától felfüggesztette és helyettesül a községi képviselő testület Isfai Tivadar esküdtet választotta meg. Galsán tudvalevőleg a községi jegyző is fel van függesztve állásától.

— **Kaland a vonaton.** Tegnap éjjel a Budapest felől Miskolcra érkező személyvonat, utasai nem csekély rémületre, Fűzesabony állomás után hirtelen megállott a nyílt pályán. Mindenki vasuti balesetre gondolt az első pillanatban, míg végre lecsendesedtek a kedélyek s akkor kislát, hogy az egyik másodosztályú kocsiszakaszban egy magányos fiatal hölgy utazott, ki mellé csakhamar utitársul szegődött egy pesti utazó. A fiatalember udvarolni kezdett a hölgynek s feltámadó érzéseitől annyira elragadtatta magát, hogy megcsókolta a leányt. A fiatal utasné, hogy e veszedelmes helyzet folytatásától megkímélje magát, megrántotta a vészféket. A két utassal a legközelebbi állomáson jegyzőkönyvet vettek fel s az ifjú szeladont alaposan megbírságolták a vészfék használatának okozásáért.

— **Mikor a tanító — kocsis.** Péntek János szentmártoni tanító, akinek fegyelmi ügyéről tegnap irtunk, a napokban Almás-Kamarásra utazott a faiskola megvizsgálva végett. Visszajövet pityókás állapotban a kocsis kezéből a gyepőt erőszakkal elvette, hogy ő fog hajtani. A lovak az ütlegetől megvadultak s a kocsit elragadták. Nagy-Kamarás előtt felborult a kocsi: Gintner János súlyosan megsérült, bal lábát roncsolta szét a kocsi. A királyi ügyészséghez súlyos testi sértésért feljelentették a tanitót.

— **Az államvasutak aradi üzletvezetősége** értesíti az utazó-közönséget, hogy ez évi október 14-én a nagyváradi-szegedi vonal Hódmezővásárhely-Algyő állomásai között lévő Tiszahid áttolása miatt a Szeged-Rókusról éjjel 3 óra 30 perckor induló 8901. számú vonat után előreláthatólag 24 órán át az összes személyszállító vonatok mindkét irányban csak a hidig, illetve a hidtól fognak közlekedni. Említett vonalrészén és időben az utasok átszállással, a posta, podgyász és 50 kg.-ot meg nem haladó súlyú gyorsáru darabok áthordással fognak továbbítani. A Nagyváradi felől közlekedő vonatok utasainak a menetirányban jobb felől, a Szeged felől közlekedő vonatok utasainak pedig a menetirányban bal felől kell a hid előtt a kocsikból kiszálni.

— **A szabó és az órás.** Az a történet, amelyet elmondunk igen jellemző példa arra, hogy a hitelezés hogyan változtatja át a legjobb barátokat ellenségekké. Lakik itt Aradon, a Miksa-utca 4. számú házban egy órás: St. Ferenc. S vele egy házban egy szabó: J. András. Az órás, — aki elég jó anyagi körülmények között él — ruhát csináltatott a szabónál, akivel testi-lelki jóbarátok voltak, az arát azonban „elfelejtette” kifizetni, jöllehet a szabó többször kérte tőle. Az ügy elhúzódott egy darab ideig, mert J. András, a szabó restelte annyiszor kérni a ruha árát a jóbaráttól. Végre megunt a hosszas várakozást és tegnap átment a barátjának lakására a ruha áráért. A szabót tényleg ki is

fizette St. Ferenc, csakhogy nem pénzzel, hanem bottal még pedig olyan kegyetlenül, hogy a szabó a rendőrségnél feljelentette a türelmetlen adóst testi sértés miatt.

— **Ongyilkosság.** Buda György muszkai lakos, 47 éves földmives két hét óta fejbáncban szenvedett, ezen délután önkivüli állapotban öngyilkossági szándékból nyakán egy borotvával mély sebet ejtett. Abonyi Henrik járási orvos sebet összevararta és bekötözte, nevezett másnap reggel agyhártya lobban elhalálozott, a borotvával való metszés halálát siettette. Az orvosrendőri vizsgálatot dr. Abonyi járásvoros ejtette meg.

— **Cirkusból megszökött elefántok.** Egy moszkvai távirat jelenti, hogy Nischni-Nowgorovban egy ott időző cirkusból kiszabadult hat elefánt, és vad futásban keresztülvágtak a városon, végig száguldoztak a város utcáin. A sűrű embertömeg nem tudott menekülni és a hat elefánt több mint száz embert tepert le a földre és taposott össze.

— **A vendéglő ipar gyakorlása.** Mármaros vármegye alispánja, — az elsőfokú iparhatósági határozattal egybehangzólag, — egy cdivaló vendéglőtől a vendéglő ipar gyakorlásáról szóló iparrendelést megbízhatatlanság címén megvonta. A kereskedelmi miniszter az érdekelt vendéglős fölfolyamodására az alispán határozatát megsemmisítette azzal a megokolással, hogy a vendéglő ipar nincs felsorolva amaz iparágak között, melyeknek üzési jogától valaki megfosztható.

— **A vonathan felejtett ujj.** Temesvárról jelentik: Bodi Péter kocsitisztogató ma délelőtt a Nagy-Szent-Miklósról érkezett személyvonat egyik másodosztályú szakaszában egy törzstől teljesen elvált emberi ujjat talált. Azonnal bejelentette az esetet az állomásfőnökségnek, mely a titokzatos leletet jelentés kíséretében és borszeszben átszármasztatta a rendőrségnek. A főkalauz és a többi alkalmazottak nem tudnak semmit az esetről, de valószínűnek tetszik, hogy a kocsiajtó csipte le az egyik utasnak az ujját.

— **A newyorki szénhiány.** New-Yorkból táviratozzák, hogy ott egyre jobban terjed a szén szükséglet. New-York város tanácsa 20000 dollárt szavazott meg a szegényeknek szénbeszerzés céljaira. A szenet egyelőre Angliából akarják beszerezni, de minthogy New-York városa 60 millió métermázsza szenet fogyaszt el évente, valószínűleg osztrák és magyar szenet fognak venni.

— **Kiujult gyártüz.** Temesvárról jelentik: Goldstein Fülöp cementgyárának raktárhelyiségében, a mely tegnap leégett, a tűz ma délután ismét fellobbant s a belvárosi és Józsefvárosi tűzoltóságnak újra alapos munkát adott. A később beállott eső a tüzet végleg elfojtotta. A Wertheim-pénzszekrényben lévő készpénzen és értékeken kívül minden tárgy odáégett s így a kárt ma már 300.000 koronára becsülik. A tűzrendőri szemlélet holnap ejtik meg.

— **Freystädter Flórát keresik.** A hivatalos Wiener Ztg. tegnapi számában felhívást közölt Splényi báróné, született Freystädter Flóra ismeretlen tartózkodású magánzónó ellen egy 3960 koronás szabószámla miatt. Ezt a peresített összeget egy bécsi divatszalon keresi a méltó ágos asszonyon.

— **Orosidán mint modell.** A müncheni képzőművészeti akadémia legközelebb érdekes növendékét kap a téli idényre, t. i. egy pompás orosz lányt az Ehlbeck-féle állatkeruból, melyet szép formái miatt bérelt ki az akadémia, hogy modellül szolgáljon. Az állatnak, melyet a fogóságban élő orosz lányok között a legszebbnek mendenak, külön etetője van.

— **Megszökött tördelő.** Riegel Zoltán szeghalmi nyomdájában volt alkalmazva Ujj Pál aradi születésű nyomdász, mint tördelő. A napokban felmondás nélkül elhagyta a nyomdát. Nem vett bucsút gazdájától, de elvitt 28 koronát előleget. A főszolgabírói hivatal nyomoztatja, mert több iparos is feljelentést tett ellene, hogy megcsalta őket.

— Elvesztett községi pénz. Lőrincfalva község lakosait érzékeny csapás érte e napokban. *Kolla József* bíró és *Székcsár Mihály* pénztáros községi pénzeket szállítottak hétfőn az adóhivatalba és a takarékpénztárba. A szállított összeg közel huszezer koronára rugott és egy börténkában vitték. Ez a táská utközben a kocsirol ismeretlen módon elveszett. A községi pénztárba a községi hasznobérekből tizenégyezren korona folyt be s ezt a pénzt a takarékpénztárba kellett volna betenni, a többi pénz pedig adópénz volt. A bíró és a pénztáros a pénzestáskát az ülésben helyezték el s utközben csak egyszer szállottak le a kocsirol, a mikor *Torma Balázs* kocsis a lovait itatta. Mikor megérkeztek Kovácsházára, a pénzt ki akarták venni az ülésládából, de akkor már hiult helye volt. A gyanu a kocsirol irányult, mert ugy a bíró, mint a pénztáros vagyonos emberek, a kik különben is felelősek az elvesztett pénzért. A kocsirol átkutatták, de ott nem találtak semmit. Az esetről azonnal jelentést tettek a kovácsbázi csendőrségnek, mely a nyomozást megejtve, az elvesztett börténkát megtalálták a kovácsbázi határban, de *üresen*. Hogy miként tűnhetett el a pénz, az mindeddig rejtély maradt, mert az ülésládából ki nem eshetett és csak akkor tűnhetett el, a mikor itatás közben a bíró és pénztáros pár pillanatra eltávoztak a kocsirol. A gyanu tehát csakis *Torma Balázs* kocsirol terhel, a kit le is tartóztattak, de ez állandó tagadásban van. A rejtélyes ügyben a nyomozást folytatják.

— A legujabb férfidivat. Párisi és londoni lapokban olvassuk, hogy a francia és angol dandik ujabban mellfűzőket viselnek, melyek, ha nem is egészen olyanok, mint a minóket a nők használnak, lényeges alkatrészeikben azonban ezekkel teljesen egyeznek. Párisban és Londonban az előkelő mellfűző-műhelyekben most már férfi fűzőket is készítenek, melyek sokkal drágábbak a női fűzőknél. A férfi fűzők különösen a csipőt és a hátat alakítják arányossá és tetszetőssé. Megjegyezzük itt, hogy a legujabb divat szerint a férfiak rendkívül hosszú nadrágot viselnek, melyet felgyürnek; a gallér rendkívül magas, ugy, hogy a nyakat mozgatni sem lehet, míg a legujabb kalapok harangformával bírnak.

— A kik a világ végét várják. Franciaországban az a hír terjedt el a babonás emberek között, hogy legközelebb egy üstökös fog megjelenni, a mely a világot el fogja pusztítani. Ez a hit sok intelligens emberben is meggyökerezett. Egy párisi lap írja, hogy a minap a lyoni egyetemen *Marinet* tanár bejelentette, hogy nem tart többé felolvasásokat, mert közel a világ vége és elő kell készülnie a halálra. A párisi elmeorvóintézet igazgatójának jelentése szerint a legutóbbi időben 12 oly elmebetegot vettek fel, a kiknek rögeszméje, hogy a világ elpusztul. Az „*Ardenais Republicain*” jelenti, hogy az ardennesi hegyekben két kis falu teljesen el van hagyatva, mert a lakosság a hegyszakadékokba menekült és ott folyton imádkozva várja a világ végét.

— Fizetésektelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésektelenségről tesz jelentést: *Schloss Miksa, Budapest.* — *Feigelstock Sándor, Bicing.* — *Özv. Weisz Józsefné, Adács.* — *Winkler Mór, Beregszász.* — *Ifj. Reitter Gáspár, Lovrin.* — *Anton di Lenardo, fűszerkereskedő, Kja-gentfurt.*

— *Dentolin* fog-crème a legkedveltebb fogszépitő. 1 tubus 50 fill. *Vojtek és Weisznál, Aradon.*

— *Midón Porter Vilmosnál* vesz cipőt, nyugodt lehet afelől, hogy lelkiismeretesen és jól lesz kiszolgálva, mert kizárólag elsőrangú gyártmányt kap, mely a legjobb bőrből készült. *Porter* cipői formájukat nem vesztik soha, a lábat nem kinezik, szabásuk elegáns, a legujabb divatnak megfelelő. Bélelt téli cipők, férfiak, hölgyek és gyermekek részére, a legnagyobb választékban 2 frt 50 krtól 10 frtig! Keresse fel okvetlenül *Porter Vilmos Nagy-Áruházát*, a Szabadság-téren, ott pompás kiszolgálásban részesül.

— *T. Üzletfeleink* szives tudomására hozzuk, hogy *Révész Nándor* könyv- és papirkereskedő urat (Szabadságtér 20. szám. Telefon 265.sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az *Aradi Közlöny* kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Letartóztatott kereskedő.

(A könnyelmű hitelesítélés vége.)

— Az *Aradi Közlöny* tudósítójától. —

Arad, október 9.

Nagy szenzációt idézett elő ma Nagyszalontán egy ottani fiatal nagykereskedő letartóztatása.

Az illetőt *Mezey Ignác*nak hívják s gyönyörűen berendezett férfi és női divatáruháza volt a főtéren. *Mezey Ignác* csak pár évvel ezelőtt nősült, jómódu nagyszalontai családból és a hozományul kapott összeggel, valamint saját megtakarított pénzével üzletet alapított, mely a legszebb reményekkel kecsegtette.

Irigykedve nézte mindenki a fiatal kereskedő virágzó üzletét és így nagyon természetesen, ha bevásárlás végett a gyárosokhoz fordult, azok a legjobb értesülést kapták *Mezey Ignác* vagyoni állásáról és hitelképességéről.

Az utóbbi időkben azonban, valószínűleg a kedvezőtlen kereskedelmi viszonyok következtében, igen rossz hírek keringtek *Mezey Ignác*ról, melyek, hogy nem voltak alapnélküliek, legjobban igazolta az a tény, hogy fizetésektelenn lett.

A hitelezők védegyeletével megindult egyezkedési kísérletek azonban nem vezettek sikerre és néhány héttel ezelőtt a nagyváradi törvényszék, mint csődbíróság, elrendelte *Mezey Ignác* ellen a csődöt és a szép üzlet ajtójára oda került a hivatalos pecsét.

A gyárosok, kik minden lehető módot felhasználtak arra, hogy pénzüket megkapják, az elrendelt csőddel és az üzlet lezárásával nem elégedtek meg, hanem mintegy tizenötön *bűnvádi feljelentést* tettek *Mezey Ignác* ellen, hogy az áruk beszerzésénél rosszhiszeműleg járt el, mert igen jól tudta, hogy elvállalt fizetési kötelezettségeinek a lejáratkor nem tehet eleget, ennek dacára tömegesen rendelte az árukat, hogy azokat aztán potom áron másoknak eladhassa.

A nagyváradi ügyészség *Mezey Ignác* ellen csalárd bukás büntette miatt indította meg a vizsgálatot és mivel több mint 50000 korona hiányt látott fenforogni, indítványozta, hogy *Mezey Ignác*ot helyezzék vizsgálati fogságba.

A vizsgálat vezetésével megbízott *Karakas Albert* h. vizsgálóbíró azonnal maga elé idézte *Mezey Ignác*ot és kihallgatás után elrendelte elene az előzetes vizsgálati fogságot.

A letartóztatott kereskedő a meghirdetett végzés ellen felfolyamodással élt és bejelentette egyidejűleg, hogy védelemmel *Várady Zsigmond* dr. ügyvédet bizza meg. *Várady Zsigmond* dr. már a mai nap folyamán benyújtotta a felfolyamodás indoklását és a törvényszék vádta nácsa valószínűleg holnap fog dönteni a letartóztatás kérdésében.

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A zágrábi tüntetés epilógusa. Zágrábból táviratozzák, hogy ott a törvényszék elítélte *Sirovatka* Henrik keresztény-szocialista munkást és társait, mert a zágrábi szerbellenes tüntetés alkalmával a szerbeket bántalmazták. A törvényszék *Sirovatkát* idegen vagyon rongálása miatt 6 hónapi börtönnel szigorított börtönnre, társait pedig egy-egy évi börtönnre ítélte.

§ Körözött posta sikkasztó. Megirtuk, hogy *Hroch Frigyes* 49 éves posta-hivatalnok a bécsi főpostán 54 ezer 700 korona 95 fillér sikkasztott és megszökött. A bécsi rendőrség körözése ma érkezett meg a budapesti főkapitányságra, a melyben ezer korona jutalmat tűz ki a sikkasztó kézrekerítőjének. *Hroch* alacsony termetű, előrehajlott testalkata van. Arca keskeny, szeme kék, bajusza hosszú vöröses

barna, haja őszes, császár szakált visel. Beszél németül, keveset franciául, olaszul és horvátul. Ruhája: szürke felső kabát, fekete szalon kabát, csikos, fekete nadrág, fekete puha kalap.

§ Lövöldöző napszámos. A budapesti esküdtsek ma szándékos emberölés kísérlete miatt vontak feleletre *Nesztorovics Gergely* napszámost. A vádolt kedvesével, *Szeminasni* Ilonával együtt a Fehérvári-ut 7. számú házban lakott *Duneczky Sándornál*. Folyvást civakodtak a békétlen lakók s ezt tették a folyó évi február 9-én is. A szobában folyt köztük a perpatvar *Duneczky és özv. Linc Károlyné* jelenlétében. *Nesztorovics* egyszerre kifutott az udvarra s a revolveréből, melyet zsebében hordott, a levegőbe lőtt. *Duneczky és Linczné* kiesttek a szobából, mire *Nesztorovics* erre futásnak eredt, de aztán visszafordult és közéjük lőtt. A golyó *Duneczkyt* mellen találta s szenvedett sérülésével négy hétig nyomta az ágyat, a löveg pedig mai napig is testében van. A mai tárgyaláson, melyen a vádhatóság részéről dr. *Geszti Andor* királyi ügyész jelent meg, *Nesztorovics* azt hozta fel a mentségére, hogy a tett elkövetésekor teljesen részeg volt. Az esküdtbírák még nem hozták meg ítéletüket.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Aradmegye és Aradváros összes állami és magánhivatalainak, intézeteinek, testületeinek, egyesületeinek, gyári és ipari vállalatainak, takarékpénztárai és szövetkezeteinek, társasköreinek és asztaltársaságainak vezetőihez azt a tiszteletteljes kérést intézzük: legyenek szivesek az *Aradi Közlöny* nagy képes naptárának most készülő címtára részére, melyet kiváló gondallal igyekezünk összeállítani, az illető hivatal vagy egyesület és vállalat tisztikarának (elnökségének, igazgatóságának, választmányának stb.) szóval minden alkalmazottjának teljes névsorát — az állás megjelölésével — egy hét lefolyása alatt az *Aradi Közlöny* szerkesztőségének címére megküldeni.

X. Zimándujfalu. Ebben a kérdésben mi nem adhatunk tanácsot a legjobb akarattal sem. Sziveskedjék bejönni az aradmegyei kórházba, ott körülmenyesen felvilágosítják.

P. J. Arad Szent-Márton Csak nyílttérben közheljük.

A. D. Ujanát. Két külön vállalat. Egyik kizárólag a magyar remekírók műveit adja közre, másik a külföldi klaszikusokat is.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Osztálysorsjáték Az osztálysorsjáték mai húzásán a következő nagyobb nyereményeket sorsolták ki:

10.000 koronát nyert: 27086.
5000 koronát nyert: 2265.
2000 koronát nyertek: 1407 5119 18081
15661 18028 19528 82610 85854 81886 89257
48466 51758 52787 55788 64015 70588 76942
79390 80561 83168 84084 87908 90029 90898
96460 99239.
1000 koronát nyertek: 394 400 8624 9249
14200 14479 15415 18888 34391 25758 27861
30587 30932 31748 83016 34525 39044 41800
43179 44105 46566 46902 48987 49668 43087
58111 54074 55770 57628 65874 70958 71422
71720 72674 78136 75073 76064 77890 78828
81351 81589 85202 88408 90287 96704.
A többi kihuzott szám 200 koronát nyert.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Budapest, október 9.

Magyar aranyáradék 4%	120.—
Magyar koronajáradék 4%	97.75
Magyar arany 4 1/2%	—
Magyar ezüst 4 1/2%	—
Magyar keleti vasút	—
Magyar földterhermentesítési kötvény	98.—
Magyar italmegváltási kötvény	—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyerevényorszergy kölcsön	204.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	160.—
Osztrák papírjáradék	100.50
Osztrák járadék ezüst	100.50

Telefon 369. szám.

Telefon 369. szám.

Holtzer József

uri szabósága
Aradon,
Vörösmarty-utca 1. szám.

Pontos kiszolgálás!

Jutányos árak!

**Női felöltők,
gallérok, köpenyek,
kabátok.**

**Férfi, fiu, gyermek-
ruhák, felöltők
nagy raktára.**

Oriási választék, meglepő olcsó árban!

Megérkeztek

a legújabb divatu

fiu gyermek és leány

kalapok! | sapkák!

a vadászati idényre fegyverek!

Táskák és töltények.

ZIMMERMANN és EISELE

a „Zöld papagájhoz“.

ARAD, Templom-utca sarkán.

Nagy raktár lópokrócokban.

Ezrekre menő hálaíráttal elismert egyetlen és kitűnő hatású

tyukszemirtó-szer

a Hajós-féle

ANAGALLIN.

Tyukszem, szemölcs és mindenféle bőrkeményedést biztosan és gyökeresen eltávolít.

Ára egy üvegnek 70 fillér.

MUNDAN

legújabb és legkitűnőbb amerikai folttisztító víz.

Mindenféle ruhaszövetből zsír és egyéb foltot azonnal eltávolít anélkül, hogy a szövet színét megtámadná avagy azon a más tisztítószerrel szokott foltkarikát idézne elő. **Mundan** nem gyúlékony, kezelése nem jár veszéllyel.

Egy 200 grmos üvegnek az ára 25 krajczár.

Phenol-sav.

Poloska kiirtására egyetlen biztos hatású szer, alkalmazása igen egyszerű, egy párszori beecsetelés után meglepő eredmény érhető el. — **Ára egy üvegnek 35 krajczár.**

A fenti szerek csakis

Hajós Árpád

gyógyszertárában kaphatók

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Pályázati hirdetmény.

A diósgyőri magyar kir. vas- és acélgyár telepén (a gyár foglalkoztat 5000 munkást) lévő egyedüli vendéglő részére egy szerény és jártas

vendéglő-kezelő

szerződés mellett való felvételre kerestetik, ki a konyhát és dohánytözsédét is saját számlájára vállalni tartozik. A szerződés egyelőre egy próba-évre terjed, amely azonban meghosszabbítható, esetleg kölcsönös 3 havi felmondás mellett megszüntethető. A vendéglőstől személyes üzletgyakorlás követeltetik. A jelentkező ajánlkozók közül a szabad választás joga fenntartatik. Írásbeli ajánlatok, melyekben a szerződési feltételek ismerete kiemelendő, 400 korona bánatpénzzel legkésőbbben folyó 1902. évi október hó 20-ig nyitva vagy zártan hozzánk nyújtandók be. A megválasztott vendéglős köteles állását 1902. évi december hó 1-én elfoglalni és óvadék fejében a fogyasztási szövetkezet pénztárába 4000 koronát készpénzben, vagy alkalmas értékpapirokban letenni. A vendéglő-kezelő az összes italneműeket a fogyasztási szövetkezetétől tartozik átvenni, mely italok után az azoka: terhelő fogyasztási adó levonásával 10, azaz tíz százalékos kiméré-i illetékben részesül. A múlt 1901. évi forgalom italneműekben 110—120,000 kor. volt. A szerződési feltételek a szövetkezeti igazgatóságnál megtekinthetők. Személyes jelentkezés kívánatos; bővebb felvilágosítás írásbelileg kapható.

Diósgyőr-Gyártelep, 1902. évi október hó 6-án.

† diósgyőri m. kir. vas- és acélgyár és kőszénbánya
alkalmazottai fogyasztási szövetkezte.

1752

Legjobb bevásárlási helye mindennemű

**illatszerek,
szappanok,
fogkefék,
fogporok,
fogpasztak,
szájvizek,
hőlgyporok,
arczcremek,
arczvizek,
hajszeszek,
szivacsoknak.**

Szép fogak!

csakis

DENTOLIN

fog creme

használat által nyerhetők:

Egyszeri használat után mindenki megkedveli.
Egy tubus 50 fillér.

A legmagbízhatóbb minőségekben

mindennemű

ORVOS-SEBÉSZI

és

SZÜLÉSZETI

kötszerek.

LEGOLCSÓBB ÁRAK!

WOJTEK ÉS WEISZ

drogueria és parfumeria nagykereskedése ARADON.

Felvigasztalásokat teljesen ingyen ad a

Kiadóhivatal:

József főherceg-ut 22. szám.

Telefon szám: 151.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudakeződésnél kérjük a hirdetés alatt levő számokra hivatkozni.

Az apró hirdetések előre fizetendők.

Hirdetések felvételnek a

Kiadóhivatalban:

József főherceg-ut 22. szám.

Telefon szám: 151.

Szen rovatban minden szó egyszeri beiktatásának ára 4 fillér, vastagabb betűből 8 fillér. — Cselédet kereső vagy cselédnek ajánló apró hirdetés 20 szóig 50 fillér, minden további szó 4 fillér. — Hirdetési levelezőlapok 50—60 filléért és 1 koronáért kaphatók lapunk elárultó helyein.

Apró hirdetésekre
szolgáló levelezőlapok kaphatók
Aradon:

Révész Nándor
könyvkereskedésben, Szabadság-tér és Forray-utca sarok.

Ifj. Klein Mór
könyvkereskedésben, Atal Péter-utca.

Kerpel Izó
könyvkereskedésben, Andrássy-tér.

Kubina Béláné
papírkerekeskedésben, Hunyadi-utca.

Keppich Zsigmond
papírkerekeskedésben, Andrássy-tér.

Osv. Hammerschlag L.-né
dohánytösdéjében, Andrássy-tér.

Lészay Sándor
dohánytösdéjében, Andrássy-tér

Kis tözsdében
Templom-utca.

Kohn László
Waggongyárban.

Hoffmann József
fűszerkereskedésben, Forray-utca.

Bauer Gyula
dohánytösdéjében, Andrássy-tér.

Eladó!

Az új fűtőház bejártával szemben, egy közel 1000 m²-es gyümölcsös kert, szabad kézből eladó. Bővebbet Zsidó temető-utca 3. szám alatt. 1739

Gyermekek mellé ajánlkozik

művelt, szolid leány, magyar-német nyelvet tökéletesen bírja. Megkeresések „Szerény Bonne” jelige alatt e lap kiadóhivatalába kéretnek. 1762

3 nap alatt meggyógyul

a húgyszófolyás — ha több éves is — szabadalmazott tanálmányom által, mely több évi orvosi gyakorlatban kipróbálva, a bécsi közpórházban s a párisi Hépital-Mydiben vérhajbetegségek osztályán általános használatban van. Tehetetlenség és éjjeli magömlés meggyógyítására is feltétlenül biztos. Étrend, foglalkozás változtatás nélkül otthon titokban használható. Használati utasítással 10 frt. utánvétellel, vagy az összeg előre küldése mellett.

Dr. Tóth Ödön 1653
Budapest, VIII. József-körut 53.

Villanyos házi csengő

bevezetést,

Villanyos házi csengő

javítást,

Villanyos csengő

évi jókarban tartást,

Házi telephon

szereletét szakszzerűen és jutányosan készít 1762

Kalmár József

villanyműszerész, kerékpár és varrogépraktár és javító műhelye

ARAD, Salacz-utca 2.

Egy emeletes bérház
és 2 földszintes ház, első még 10 évig adómentes, Arad városának legélénkebb helyén, előnyös feltétel mellett külön eladó. Bővebbet Gróf Leiningen-utca 11. sz. alatt. 1761

Kiadó lakás.

Aradon, a Simonyi-utca 6. sz. **ház,**

mely 4 szoba, konyha, kamara, nagy pincze és kertből áll, november hó 1-ére **kiadó.**

Értekezhetni lehet Uj-Szent-Annán Wéger Bélánál, vagy a házában. 1757

Zalogcéduákat,

tört aranyat, ezüstöt és ékszer-tárgyakat készpénz fizetés mellett a legmagasabb árban vesz

DEUTSCH IZIDOR

órás és ékszerész

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

Alkalmi vételek folytán legolcsóbb bevásárlási forrás!

Arad legnagyobb 1746

óra és ékszer-raktára.

TELEFON 438.

Borszivattyuk

3 évi jótállással

(ingyen javítás)

Hönnig Frigyes

harangöntőnél

Rákóczi-utca 28. sz.

Ugyanott 308

tüzi fecskendők, kutak és gummi tömlők

gyári áron.

Javítások elfogadtatnak.

Telefon 322.

Első rendű hasított Tölgy

szőlőkarók

6 és 7 láb hosszúságban kaphatók a legjutányosabb árban a ter-novai állomáson.

Klein B. Vilmos

Arad Petőfi-utca 1. sz.

A karók kocsiival is elvihetők a a taurai országút melletti raktár-ból. 704

Egy péküzlet kiadó,

mely áll egy felszerelt műhely-ből, két sütőkályhából, állvá-nyokkal ellátott bolthelyiség-ből és az ehhez tartozó két, esetleg több szobás lakásból.

Bővebb felvilágosítást ad a háztulajdonos a helyszínén, **Arad, Templom-utca 9. szám.** 1759

Magy. kir. államv. üzletv.

29087—902. sz.

Pályázati hirdetés.

Pályafentartási fák szállítása iránt.

A magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége a vonalain szükségletének fedezésére 1903. és esetleg a következő 1904. és 1905. években szükséges pályafentartási fák szállításának biztosítására ezen-nel nyilvános pályázatot hirdet.

Az 1902. évi szükséglet, mely a tényleges megrendelés alkalmá-val még felemelhető, vagy lejjeb-bíthető, a következő:

Jegenyé fenyő deszka 152.0 m³.
 Lucz fenyő deszka 46.0 m³.
 Tölgyfa deszka 6.5 m³.
 Szélmetszetlen jegenyé fenyő deszka 23.5 m³.
 Padolat deszka 60.0 m³.
 Vágott luczfenyőfa 119.2 m³.
 Faragott jegenyé fenyőfa 12.0 m. hossz 580.0 m³.
 Faragott jegenyé fenyőfa 12.0 m. h. felül 826.0 m³.
 Faragott tölgyfa 7.0 m. h.-ig 814.5 m³.
 Faragott tölgyfa 12.0 m. h.-ig 28.0 m³.
 Faragott tölgyfa 12.0 m. h. fe-lül szükség szerint.
 Kerítés sűrítési lécz tölgyfából 1.4 m. h. 5000 drb.
 Kerítés sűrítési lécz puha fá-ból 1.4 m. h. szükség szerint.
 Vágott puhafa lécz 84800 m.
 Kerítési oszlop tölgyfából 1360 darab.

Erdei fenyő palló 6.0 m³.
 Jegenyé fenyő palló 148.0 m³.
 Szélmetszetlen jegenyé fenyő palló 88.8 m³.
 Tölgyfa palló 83.2 m³.
 Vörös fenyőpalló szükség szerint.
 Puhafa rud 11.5 m³.
 Kerítési rud puhafából 50 m/m. átm. 8400 m.
 Kerítési rud tölgyfából 50 m/m. átm. 4000 m.
 Kerítési rud tölgyfából 80 m/m. átm. 3320 m.
 Kerítési rud puha fából 80 m/m. átm. 4000 m.
 Tölgy száfa 82.8 m³.
 Puha száfa 31.8 m³.
 Puha szél. szka 1900 drb.
 Fedő zsindely 470 m/m hosszú 283.000 drb.
 Fedő zsindely 600 m/m hosszú szükség szerint.
 Ezen biztosított mennyiségnél kevesebb megrendelés esetén szállító a m. k. államvasutak ellen semmi néven nevezendő igényt nem támaszthat.

A fenti anyagok pontos mére-tei a részletes méretjegyzékben van-nak felsorolva, mely méretjegyzék ajánlati minta és pályázati feltéte-lek az alulirt üzletvezetőségnél ingyen kaphatók, míg az általános és különleges szállítási feltételek csakis készpénz fizetés ellenében a magy. kir. államvasutak nyomtat-ványtárából (Budapest Andrássy-ut 75/75. sz. alatt) 50, illetve 80 fill-éreny áron szerezhetőek meg.

A megrendelő fák szállítá-sa minden év február havában megkezdendő és ugyanazon és má-jus hó végéig fejezendő be.

Az ajánlatok fölötti határozat hozatal, illetve a szállítás oda ité-lése az ajánlat felbontásától számí-tott 26 nap alatt várható, míg a letett óvadék ezen határidő után 8 napon belül fog kiutaltatni.

Az ajánlatok a külön e czébra szerkesztett ajánlati mintán te- endők.

A szállítás a magy. kir. állam-vasutaknál érvényben levő s anya-gokszállítására vonatkozó 122291/96 sz. általános, valamint az épület és vágott fák szállítására vonatko-zó 143869/902. számú különleges feltételek értelmében eszközözendő, mely feltételek a pályázati határ- időig alulirtott üzletvezetőség anyag és leltár beszerzési osztályánál, va- lamint a magy. kir. államvasutak igazgatóságánál és minden üzlet- vezetősegnél naponként a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A ivenként 1 koronás magy. okmánybélyeggel ellátott ajánla-tok ezen alábbi külczimmel: Aján-lat épületefák szállítása iránt 29087/902. szhoz. 1902. évi október hó 29-ikén déli 12 óráig a m. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségé-nek általános osztálya főnökéhez benyújtandók, vagy posta útján be- küldendőek.

Bánatpénzül az ajánlott meny- nyiségek értékének megfelelő 50% készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban 1902. évi október hó 26-iki déli 12 óráig az aradi üzletvezetőség gyűjtőpénztá-ránál leteendő esetleg posta útján oda beküldendő.

Aradon, 1902. október havában. Az üzletvezetőség.